

3-8 vas 1933  
12 mes 1933

# KARIŪNAS



Pirmojo Lietuvos Prezidento Karo  
Mokyklos kariūnų laikraštis

1933 Metai  
3 Nr.

Spauda — galingiausias pabūklas  
Vilniui vaduoti ir nepriklausomy-  
bei apginti.

**K a r y !**

Pirmoje eilėje skaityk, remk  
ir platink kariškąją spaudą:

**„Mūsų Žinynas“**

Mėnesinis karo mokslų  
žurnalas.

**„K a r d a s“**

Mėn. karininkų laikraštis,  
„Mūsų Žinyno“ priedas.

**„K a r y s“**

Lietuvos kariuomenės sa-  
vaitinis laikraštis.

**„Kariūnas“**

P.L.P. Karo Mokyklos ka-  
riūnų laikraštis. Išėina kas  
du mėnesiai.

Ar žinai, kad visų šių leidinių  
prenumerata metams tik 38 litai?!



# Kariėnas

PIRMOJO LIETUVOS PREZIDENTO KARO  
MOKYKLOS KARIŪNŲ LAIKRAŠTIS.

---

1933 M.

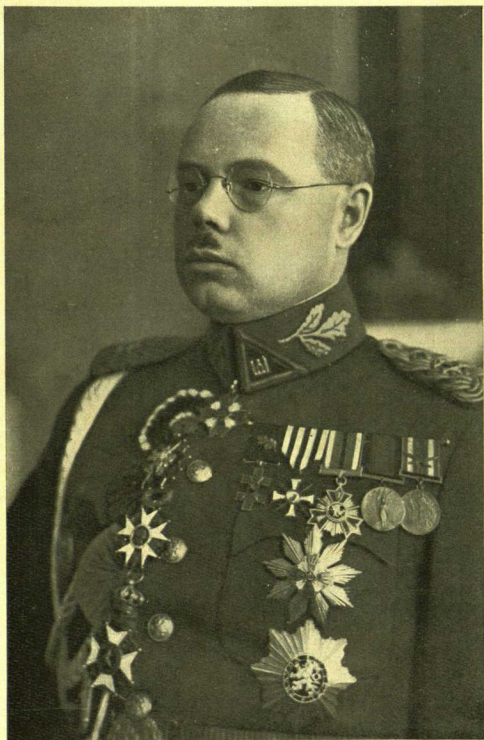
Sausis — Vasaris.

3 Nr.

---

## TURINYS.

1. Šešioliktuosius laisvo gyvenimo metus pradėjus.
2. *Kar.-asp. Žemaitis St.* Penkioliką kartą.
3. *Ltn. Bulvičius Vyt.* Lietuviškas militarizmas sveikas ir racionalus.
4. *Kar.-asp. L. Ž. Jaunutis.* Trys troškimai.
5. *J. J.* Už laisvę.
6. *Kar.-asp. Žemaitis St.* Waterloo kautynių laukuose.
7. *Kar.-asp. Rutkauskas.* Manevruojam!
8. *Jaun. ltn. Valiulis.* Pėstininkų taktikos pratimas.
9. *Kav. Kap. Andriūnas.* Jauno arklio mokymas.
10. *Kav. ltn. Marchese Granoffi.* Arklio malda savo šeiminkui.
11. *Liet. kalb. žodyno red.* Paaškinimas žodžių rinkėjams.
12. Mūsų gyvenimas.
13. *Džon-Ru.* Ryto daina.
14. *Kar.-asp. Rutkauskas.* Pavojus.
15. *Džon-Ru.* Dienos maršas.



Generolas ltn. Kubiliūnas  
Vyriausiojo Štabo Viršininkas.



*Niekai gyvybė, jeigu šalis vėl būtų priešininkų paverpta!*

*Kostas Skinulis, Lietuvos kareivis.*

Šešioliktuosius laisvo gyvenimo metus pradėjus.

Iškilingai atšventę 15-kos metų nepriklausomo gyvenimo sukaktį ir drąsiai žengdami į šešioliktuosius metus, trumpu karišku susikaupimu pagerbkime Lietuvos laisvės kibirkščių ižiebėjus — mūsų atgimimo patriarchus: Kudirką, Basanavičių, Maironį ir kitus, kurių daugumos jau seniai gyvųjų tarpe neturime.

Nulenkime taip pat galvas ir prieš tą asmenį, kuris 1918 m. vasario mėn. 16 d., vadovaudamas būreliui Vilniuje susispietusių lietuvių inteligentų, išdriso pasakyti: „Lietuva turi būti nepriklausoma!“ Tai pirmasis ir dabartinis Lietuvos Valstybės Prezidentas, Vyriausias visų ginkluotų jėgų Viršininkas ir mūsų Mokyklos Garbingasis Šešas — Antanas Smetona. Be galo sunkiomis aplinkybėmis sugebėjo Jis suburti ir didį valstybės kūrimo darbą didžiojo karo nukamuotus ir išblaškytus lietuvius; Jo noru gimė pirmieji mūsų kariuomenės pulkai, kurių pasiryžimo, narsumo ir pralieto kraujo dėka mes gyvename jau šešioliktuosius nepriklausomo gyvenimo metus.

Didžia pagarba minėkime visus tuos karžygius, kurie tėvynės meilės vedami grūmėsi kovų laukuose dėl Lietuvos ateities, kurių ne vienas tūkstantis paaukojo brangiausį savo turtą — gyvybę... Visuomet turime atminti, kad ne gražios kalbos, ne brangiame popieryje rašalu įrašytos sutartys, o patrankų grūmojimai ir mūsų vyresniųjų brolių prakaitas ir kraujas, gausiai atmieštas senųjų motinų ir jaunų žmonių ašaromis, išlaisvino įvairių atėjūnų nuteriotą, paniekintą Lietuvos žemę. Galingas laisvės troškimas, ir nuo darbo pūslėtoj lietuviu rankoj tvirtai suspaustas ginklas atrėmė, iš visų pusių mūs šalį apspitusius, priešus, o tikriausiais mūsų sąjungininkais buvo jauni, neskaitlingi, tačiau galingi dvasia, mūsų narsios kariuomenės pulkai.

Tačiau, džiaugdamiesi atgauta Nepriklausomybe, atmin-kime, kad mūsų uždavinys — Ją išlaikyti ir laiduoti galimumą įgyvendinti, 1918 metais mūsų sostinėj Vilniuje paskelbtus, Tautos idealus. Mums, kariškoji Lietuvos jaunuomene, gavus Tautos Vado ženklą, pirmiems teks žengti savo tikrojon Sostinėn — Vilniaus miestan, iš mūsų gyvenimo egzaminai pareikalaus vispusiško pasirengimol!

Taigi, pradėdami šešioliktuosius laisvojo gyvenimo metus pasiryžkime dar didesniu užsidegimu ir noru dirbti, kurti, tobulėti, kad didžiam reikalui ištikus, priesaikos žodžiais tariant, iš tikrųjų pasielgtume, kaip doram, klusniam, ir narsiam kariui elgtis pridera.

## Penkioliką kartą.

Penkioliką kartą mes švenčiam Vasarį —  
Penkioliką kartą mes minim nūnai,  
Kad vartai į laisvę mums vėl atsidarė,  
Kad mūsų tauta bus laisva — amžinai.

Tačiau — nenutrauktos dar visos grandinės,  
Kol tėviškės širdį valdys svetimi.  
Ir kaista nerimstančios mūsų krūtinės,  
Ir dega mūs širdys kovos ugnimi.

Mūs karštos krūtinės, mūs širdys — tai kalvė,  
Kur nuolat liepsnoja kaitrus židinyš,  
Kur žiežirboms trykšta liepsna skaidriaspalvė,  
Ir kaitina plieną raudona ugnis.

Mūs lūpos kartoja mums brangųjį vardą,  
Mes žiūrim į ugnį ir meldžiamės jai —  
Ir smūgis po smūgio mes kalame kardą,  
Kurį nudažys mūsų priešų kraujai.

Įplakim į ašmenis kardo galingo  
Ir ugnį kūrybos ir auksą dainų —  
Mūs protėvių jėgos mummyse nedingo:  
Jos laukia kovos kruvinosios dienų.

Mes žinom — kova bus žiauri ir nelygi,  
Bet pergalė mūsų tada bus tikra,  
Kai stosim kaip vienas į lemiamą žygį —  
Ir greit patekės mūsų Vilniui aušra.

1933. II. 12.



## Lietuviškas militarizmas-sveikas ir racionalus

„Mūsų pareiga įrodyti pacifizmo idėjų su-  
žavėtai visuomenės daliai, kad ji apie dvasios  
lenktynes su mumis negalinti nė svajoti.“

(Kariūnas Vilkutaitis. „Pacifizmas ir mes“.  
„Kariūno“ 1 Nr.)

Egzaminai. Vienas kandidatas į kariūnus-aspirantus, paklaustas ar būtų reikalinga kariuomenė, jei būtų visiška garantija, kad karo nebus, atsako:

— Kariuomenė vis vien būtų reikalinga.

— Kodėl?

— Nes kariuomenė, be uždavinio apsaugoti kraštą nuo išorinio priešo, turi ir kitų uždavinių: vidaus neramumų malšinimas, tautos susiklausymo ugdymas, drausmingumo skiepijimas, — pradeda aiškinti kandidatas į kariūnus-aspirantus, matyt, pats nevisai suprasdamas to, ką sako.

— Tamsta per didelis militaristas. Visa tai, ką tamsta sakai, būtų galima pasiekti paprastesniais ir pigesniais būdais, kaip laikymas kariuomenės.

Iš kelių kandidatų pareikalaujama griežto ir trumpo atsakymo:

— Ar, apskritai paėmus, karas yra teigiamas ar neigiamas reiškiny?

Nedaugelis teišdrįsta duoti trumpą ir aiškų atsakymą.

Daugumas stengiasi nuo tiesaus atsakymo išsisukti, aiškindami teigiamas ir neigiamas karo pasėkas.

Ką rodo šie pavyzdžiai?

Jie rodo, kad kandidatai į kariūnus-aspirantus, atvykdamai į Mokyklą, atsinešė, dalyje mūsų visuomenės dar esantį, įsitikinimą, kad kadro karininkai yra principiniai karo šalininkai. Tas įsitikinimas yra likęs iš laikų tų „aficierų“, apie kuriuos senas anekdotas byloja, jog tūlas nedasi-mokėlis galys likti karininku. Nesusipratėlių akyse, tų „aficierų“ įpėdiniais būtume mes — atgimusios Lietuvos karininkai. Egzaminų pavyzdžiai primena, kad yra dar inteligentiškos, žiūrincios į karininkus, kaip į žmones, kurie, siekdami savo karjeros, pasiryžę yra perlipti šimtus lavonų. Mūsų inteligentijos atstovai — kandidatai į kariūnus-aspirantus — bijo karininko, savo būsimo viršininko, akyse pasmerkti karą dėl to, kad jie yra įsitikinę, kad kadro karininkas, jei ir ne dėl garbės ar karjeros, tai bent kaip įdomaus sporto numerio, kaip įdomaus pergyvenimo, laukia karo.

Mes, kariškoji Lietuvos jaunuomenė, privalome nuplauti nuo savęs tą dėmę, kurią nesusipratusios visuomenės nuomone nuo rusų „aficierų“ paveldėjome, privalome įro-

dyti šio straipsnio antgalvyje cituotų kariūno Vilkutaičio žodžių tikrumą. Privalome sukristalizuoti savo karišką pasaulėžiūrą, nepalikdami joje jokių spragų. Sukristalizuokime savo pažiūras į militarizmą, pacifizmą, į mūsų kariuomenės paskyrimą, jos uždavinius; išmokime teisingai suprasti rašytojus pacifistus, teisingai išaiškinti buvusio karo baisenybes, ateities karo perspektyvas. Supraskime tai ne širdimi, kuri dažnai klysta ir kitų suklaidinama esti, ir ne abstraktiškomis teorijomis, kurios tik į tuščius, nesibaigiančius ginčus veda. Supraskime visa tai sveiku, praktišku lietuviu protu, kuris jau yra tiek išlavintas, kad pats gali nuspręsti, kokiuo keliu lietuviai turi eiti, kad sukurtų savo tautos gerovę, kad neužgautų kaimyninių tautų gerovės, kad bendradarbiautų visos žmonijos gerovę bekuriant. Ir tada kai kuris nors iš mūsų pajus, kad jo kariška pasaulėžiūra jau susikūrė — teskleidžia jis tą pasaulėžiūrą ir Lietuvos visuomenei. Teatkreipia jis savo balsą, savo plunksną į Lietuvos inteligentiją, į jaunuomenę, kad ši savo eile išauklėtų naują Lietuvos visuomenę, sveikai suprantančią lietuvišką militarizmą ir nesivaikancią utopiškų pacifistinių idėjų, nes jomis mes niekam neužimponuosime. Savų gi kariškų pajėgų vispusišku ugdymu (sveiku ir racionaliu militarizmu) pasaulio taikai jokie pavojaus nesudarysime.

Militarizmas ir pacifizmas... Šiuodu žodžiu galima aiškinti dvejopai. Jeigu militarizmą suprasti kaip principinį karo troškimą, jeigu stengtis, kad tautinės, kultūrinės bei ekonominės problemos nuolat būtų sprendžiamos karo keliu — tokį militarizmą tiktų pavadinti nesveiku militarizmu. Tokiame militarizme mus įtaria dalis vyresniosios mūsų inteligentijos. Tačiau mes patys gerai žinome, kad su tokiu militarizmu nieko bendra neturime.

Militarizmą galima ir visai kitaip suprasti. Tik tuomet tenka į jį žiūrėti ne abstraktiškomis teoretiko akimis, bet praktiškomis, lietuviškomis akimis. Štai, mes sunkiai iškovojome nepriklausomybę. Tūkstančius grąšinimų nugalėję, išgavome kitų valstybių pripažinimą. Džiaugėmės matydami realizuojantis svajones mūsų jungą vilkusių tėvų ir protėvių. Viena svajonė po kitos virto tikrove: lietuviška kariuomenė, lietuviškas universitetas, lietuviški pinigai, visuotinis lietuviškos mokyklos; Lietuvos koperatininkai ir verslovininkai kelia mūsų ekonominį pajėgumą; Lietuvos meno kūrėjai buriasi į savo parnasus, auklėja lietuvišką meną, žada įnešti dideles vertybes visos žmonijos meno lobynan. Bet... eina gandai, kad visa ši pasaka — tikrenybė bus nutraukta; nes lenkui per Lietuvą reik išėiti jūron; nes vokiečiui per ankšta pasidarė savo žemėse; o bolševikai nori ne šeštadalį, bet visą pasaulį valdyti. Atsakykite dabar.

— Ar tai bus nesveikas militarizmas, jei lietuviai įtemp visas savo jėgas, kad neleist save paverst kitos tautos trąša?





Prieš 14-ka metų. I Laida Karo Mokyklos rūmų pašventinimo proga (1919. IV. 1.).

Ar racionalus bus tas militarizmas, kurio pagalba lietuvių tauta gins savo teisę egzistuoti, gins teisę auklėti savo tautinę kultūrą?

— Toks militarizmas bus sveikas ir racionalus. Mes esame pašaukti dirbti pirmose eilėse tokį militarizmą bekuriant.

Pacifizmą taip pat galima suprast dvejopai. Teoriškai žiūrint pacifizmas labai geras dalykas. Jeigu žmonių vaidus gali spręsti teismas, kodėl teismas tautų vaidus negali spręsti? Kam būtų reikalinga nepriklausomybė, jeigu būtų galima užtikrinti tautų kultūros ugdymą vienoje bendroje visos mūsų planetos valstybėje? Aišku, kad tokiom sąlygom esant nebūtų reikalinga nei kariuomenė, nei nepriklausomybė. Tuomet ne karai, kaip dabar, bet naujai atsiradusios dabar nežinomos sąlygos verstų žmones rūpintis savo rasės tobulinimu, savo technikos ugdymu, savo būvio gerinimu. Be abejonės, nuo karų išnykimo žmonija (ir atskiros tautos) daugiau pelnytų, negu nustotų. Visa hėda, kad ne nuo mūsų pareina išnaikinti karus ir kad mes neturim tiek jėgos, kad galėtume pasaulį priverst, kad nebekariautų.

Visai kitoks pacifizmas atrodo, kada mes jį, blogai suprastą, pamatome praktikoje. Mes su tokiu „pacifizmu“ susiduriame tuomet, kai koki nors gaivalai, ar per savo laik-

raščius, ar gyvu žodžiu, ar darbu stengiasi kenkti mūsų tautos ginkluotoms jėgoms. Tie nanyveliai nesupranta, kad reklamuodami blogai suprastą pacifizmą ir stengiamiesi kenkti Lietuvos ginkluotoms jėgoms — jie tik ugdo biaučiausį nesveiko militarizmo reiškinių — imperializmą, nes nori silpninti tokią kariuomenę, kuri pati imperialistinių tikslų siekti nenori ir negali, o nori ir gali tik priešintis imperializmui.

„Pacifizmą“ bei „antimilitarizmą“ mes sutinkame dar ir kitokiame pavidale. Tai „pacifizmo“ propaganda, kuria mus gausiai vaišina „rašytojai pacifistai“, bei „pacifistinių“ filmų režisoriai. Šie „menininkai pacifistai“ iš kailio neriasi, kad tik priverstų mus žvilgterti karan tokiomis akimis, kokiomis karą mato eilinis, blogai moraliai paruoštas, kareivis. Jų pagrindinė siūlyte siūloma mintis yra ši:

— Ar verta kariauti? Ar verta šalti ir badauti apkasuose? Ar verta būti kitų valdomam, visur siuntinėjamam? Ar verta rizikuoti gyvybe, ar kūno sveikumu? Ar negeriau ramiai, šiltai sėdėti namie? Ar negeriau negirdėti niekieno griežtų įsakymų, o tik meilūs artimųjų žodžius? Ar neverta badą pamainyti smaguriavimu, pavoju — ramybe, varga — sočiu pasitenkinimu?

Taip, mieli pacifistai, neverta! Su jumis tenka visiškai sutikt. Tik jūs nurodykit mums, lietuviams, ką mes turim padaryt, kad mūsų nevarytų į apkasus galingieji kaimynai, o mes garantuojame, kad nebarškinsim ginklais ir ramiai sėdėsime savo jaukiuose pirkiose.

Visa nelaimė, kad „pacifistai menininkai“, gąsdindami mus karo baisenybėmis, jaudindami maloniais naminės laimės vaizdais, užmiršta duoti patarimų, kaip išsisukti iš apkasų. Boikotuoti savo tautos kariuomenę? Bet juk ją pat dieną, kai tik sava kariuomenė būtų panaikinta — neabejotinai mus pašauks svetimon kariuomenėn.

Išraukime iš žmogaus visus tautos idealus, palikime jį tik savimi ir savo artimaisiais besirūpinančiu egoistu, sibiritu (koku jį stengiasi padaryt „pacifistai — menininkai“) ir pastatykite jį prieš dilemą:

— Ar savo krašto kariuomenėje nori tarnaut ir kariauti ar nori būti varomas kariaut į svetimus kraštus su svetimais žmonėmis?

Atsakymas bus aiškus.

Nei pacifistai - demagogai, — turintieji tikslą kenkti mūsų ginkluotoms jėgoms, nei „pacifistai-menininkai“, neturintieji kitokio tikslo, kaip tik minkštinti negalvojančių žmonių širdis, — neduoda, ir net nesistengia duoti atsakymo, ką mums lietuviams reikia daryti, kad kariauti nereikėtų.

Trečia rūšis pacifistų, su kuriais mes susidurime, visai nepanaši dviem pirmosioms. Tai pacifistai, kurie turi užsibrėžę aiškų siekiamą tikslą ir būdus tam tikslui siekti. Europoje šių pacifistų gausu dviejuose pavidaluose: komunistų ir Pan-Europos judėjimo šalininkų. Teoretiniai abi šios pa-



cifizmo rūšys žada sukurti pasaulyje amžina taiką. Bet praktiškai... Verčiau nekalbėt! Visi puikiai žinome kokius skaudžius smūgius gyvenimas kerta komunizmo bei Pan-Europos idealams. Vis labiau aiškėja, kad šie idealai — nepasiekiamais idealais ir paliks.

Negalima tvirtinti, kad šie judėjimai greit žlugtų. Priešingai, jie gali plėstis, jie gali būt svarbiais politiniais veiksniais. Gal būt šie judėjimai net pašalins vieno ar kito vietos pobūdžio karo pavojų. Bet šie judėjimai tikrai pastūmės žmoniją į pasaulinio karo pavojų. Kad tai ne tušti žodžiai, bet gyvenimo realybė, rodo ir tas faktas, kad vos atsirado pasaulyje judėjimas žadaš amžiną taiką — tuojau atsirado ir kitas, jam priešingas, judėjimas, žadaš pasauliui taip pat amžiną taiką, o pirmajam judėjimui grąšinas... karu. Suorganizavus žmoniją į didesnes mases, negu atskiros tautos — ir karus bus galima ruošť didesnius. Visokiame atsitikime — jau dabar yra aišku, kad pacifistinius idealus šie judėjimai neįkūnys.

Nėra mums lietuviams kito kelio, kaip tik tas, kuriuo einame. Mes tegalime tik kurti savo ginkluotą pajėgą, kuri leistų mums ugdyti savo tautos kultūrą, leistų mums nesikišti į svetimų ruošiamas ginkluotas avantiūras, leistų mums pagelbėti mūsų pavergtiems broliams, kai jie stengsis nutraukti vergijos pančius. Jei kam nors pavyks mus nustumti nuo šio kelio, ar tai utopiškomis idėjomis suviliojus, ar tai mums patiems sulingus, apsileidus — mums reikės vėl klaidžioti svetimais šunkeliais, vėl reikės ginti lenkų ponus nuo ukrainiečių, Vieną nuo turkų, Mandžiūriją nuo japonų. Vėl reikės prisiminti kazoko, žandaro ar šlėktos gadynę.

Galima turėti viltį, kad ateityje pasaulyje bus toki įvykiai, kurie privers visas tautas susiburti vienon šeimon ir sukurti gražų, amžina taika paremtą gyvenimą. Mes lietuviai būsim labai nenuoširdūs, jei pirmieji nepasveikinsime tokio judėjimo. Bet tuo tarpu savo egzistenciją apsaugoti mes tegalime tik sukurdami stiprią ginkluotą pajėgą, ugdydami sveiką ir racionalų lietuvišką militarizmą.

---

*Grumtynės, sukeltos užpuolusiam priešui atremti, nepriklausomybei ginti, nežiūrint visų neišvengiamų jų nelaimių, visada galų gale pastumia į priekį tautos brendimą.*

*Štrausas.*

## Trys troškimai.

Klaiki buvo toji žiema. Siautė pūgós, šaltis kaustė laukus, o siaubingi žodžiai: „priešas Tėvynėje!“ nuodingomis vyličiomis skverbėsi į žmonių sąmones.

Šiaurėje, rytuose ir pietuose kilo dausosna karžygių dvasios, kurių kūnai krito garbingose grumtynėse dėl savo šalies laisvės, dėl nepriklausomo naujųjų kartų gyvenimo.

Pilkasis Žemaičių dangus klojo kas kartą storesnį baltą klodą ant plačių lygumų, tartum norėdamas po juo paslėpti nekaltų žmonių turta, gyvybę nuo priešų, nuo jų grobuoniško žvilgsnio.

O priešas tykojo visur. Ir ne tik tykojo, bet skverbėsi vidun, į krašto gilumą, stengdamasis pasinaudoti silpnomis naujai atgimstančios Tėvynės jėgomis, norėdamas galutinai atimti tai, kas dar liko didžiojo karo šmėklos nenualinta, nesunaikinta.

Viduržiemio diena slinko vakarop. Besileidžiančią saulę lydėjo rausvos pašvaisėtės, įziebdamos pusnyų viršūnėse rūbinų žvaigždes. Nedideliame bažnytkaimy, bailiai prisiglaudusiame prie aukštokos kalvelės, buvo tylu. Tyliai vėrėsi vartai, tyliai kalbėjo žmonės, tyliai aidėjo mažutės, senos medinės bažnytėlės vakarinė varpų malda.

Priešas tykojo...

Iš susikūprinusių, mažais apšalusiais langais trobelės atsargiai išslinko, ilgokais kailiniukais apsilvilkęs, į medines klumpaites įsispyręs, nedidelis vaikutis. Apsižvalgė. greitai perbėgo per apytuštę gatvę ir įsmuko pro pravirus vartelius į gretimų namų kiemą.

Netrukus iš kiemo, siauru takeliu ties klėtimi, traukė keturi vaikai. Paskutinysis vilko iš trijų lentučių sukaltas rogetes. Takelis vingiuodamas ėjo pro žemą, apledijusį šulinį į tvartą ir daržinę. Už šulinio visi keturi pasuko į šalį ir nuklampojo vos žymiom pėdom į užkluonę, prie apšarmojusio beržynėlio, kurio papėdėje nedideliu langu žvairavo užšalusi ketvirtainė kūdra.

Štai ir kelionės tikslas! Pasisekė. Niekas vyresniųjų! nepastebėjo.

Iki šiolei valdžiusi vaikus, paslaptinga nuotaika staiga dingo, ir žiemos pramogos sukeltieji jausmai skambiais krikštavimais veržėsi iš jaunų krūtinų. Ledo maža, ir tas pats ne labai lygus, klumpaitės kaskart smukčioja nuo kojų, vaikučiai kamuoliu ritinėjasi. Bet tai tik sukelia daugiau juoko, džiaugsmo, dar daugiau nudažo jaunus skruostelius, dar daugiau verčia pamiršti, kas aplinkui darosi. Nepastebi jie, kaip sutemos užgula žemę, tamsiais šešėliais įžengia į beržynėlio krūmus. Šešėliai auga, didėja, beržynėlyje neišsitenka, išeina į pakraštį, sustoja pamiškėje ir žvalgosi.





## Trys lietuviai.

1. Ben. Markevičius (iš kairės), 80 m. amžiaus, 14 metų ištarnavęs Karo Mokykloje civ. tarnautoju. Jis tarnavo rusų kariuomenėje Aleksandro II laikais ir visai nesitikėjo sulaukti nepriklausomos Lietuvos atgimimo. Apdovanotas 10 metų neprinkl. sukakties ir Vytauto ordeno medaliais.

2. Kariūnas Leiga. Šių dienų jaunuolis, kuriam lemta buvo gimti dar caro slegiamoj Tėvynėje, kuris atmena didžiojo karo audrą, nepriklausomybės kovų dienas ir kuris pasirūžo geriausiai patarnauti Tėvynei — ruošdamasis būti kariu vada.

3. E. Petkus, jauniausios kartos atstovas. Jis siekia mokslo, iš mažens lavina kūną sportuodamas ir nevengia ginklo, nes, skatydamas pradžios mokyklon pareinančią idomų laikraštį „Kari“, įsitikino, kad tik visai tautai pasiruošus ginti šalies nepriklausomybę laiduojama Tėvynei laisva ateitis.

ŽIEDAS

Šešelių daug. Šešėliai — žmonės. Jie toki keisti, tarp savęs kalbasi — paslaptinai, nesuprantamai.

— Žiūrėkit, kas ten! — pusbalsiai sušunka vienas vaikų, atsisukęs į beržynėlį ir pamatęs nepažįstamų žmonių būrį.

Aštuonios akys nukrypsta į svetimuosius. Jie baisūs. Galvos geležinės. Visi dideli, ilgais melsvais apsiaustais, ginkluoti. Vaikų sąmonėje žaibu parskrieja mintis:

— Priešas! Tas, apie kurį jie girdėjo tėvus kalbant.

Ir nori jie bėgti, pasislėpti nuo šių žvilgančių akių, baisių ginklų. Bet kojos tokios sunkios, nesikelia, lyg prišalo prie ledo. Tik akys neramiai blaškosi į šalis, pagalbos ieškomamos.

Priešas kalbasi, tariasi. Pagaliau ginkluoti vyrai išsiskirsto būreliais po kelis ir eina pro pakluones ir tvartus, bažnytėlės kryptimi. Vaikai seka juos, kol šie dingsta už trobėsių, sutemų gaubiami; ir kai paskutinytis geležine ke-

pure vyras užėina už daržinės kampo, visi keturi vaikai, nė žodžio netarę, kiek įkirsdami pasileidžia bėgti namo.

Pas mamą...

Susikūprinusioje, mažais apšalusiais langais trobelėje tamsu. Vaikutis sėdi prie krosnies ir klausosi, kaip kalba vyresnieji.

— Užpuolė tie nevidonai kleboniją, reikalavo pinigų, maisto, kleboną sumušė...

— Kleboną sumušė... — kartoja jis mintyje ir vaizduotėje mato tą gerąjį, seną kleboną gulintį negyvą, iš galvos sunkiasi kraujas...

Jam pasidaro baisu, ir jis glaudžiasi arčiau bobutės. Užmerkia akis, norėdamas nusikratyti to laikaus vaizdo.

Lauke girdisi šūviai, žmonių riksmas, ir netrukus pro apšalusius langus kambarin pradeda veržtis kraujuota gaisro pašvaistė.

Priešas užpuolė...

Vaikutis tyli, plačiomis akimis seka kaskart augančią pašvaistę. Štai, jau kambaryje darosi šviesu... Širdelė smarčiai plaka, baimė auga drauge su gaisro pašvaiste. Ir jaučiasi jis toks mažas, silpnas, bejėgis, kad nejučiomis iš jo sielos gelmių veržiasi stiprus troškimas:

— Kad būčiau didelis! Tada aš nieko nebijočiau!...

Praslinko ilga dienų virtinė. Vaikučio kailiniukai gerokai sutrumpėjo ir dabar kabo ant vagio tamsioj klėtyje. Laukuose viešpatavo Patrimpas. Skaisčiajai Aušrinei buvo įsakęs kas rytą prausti jo žaliavarsį rūbą, šaltos rasos lašeliais budinti jį į kūrybinį dienos darbą.

Paupy prie palinkusio gluosnio stovi berniukas ir žiūri, kaip jo liesokos žalmargės godžiai ėda sultingą žolę. Kur pereina keturios kojos — lieka tamsus takelis. Va, tokių takelių kaskart vis daugiau pasidaro. Berniukas neiškenčia pats neįsibridęs sodrion žolėn ir eina, žiūrėdamas sau po kojų, kaip pro pirštus rieda rasos lašiukai, kaip stiebiasi aukštyl pamintoji žolė.

Perėjęs siaurą pievos ruoželį, užkopia ant kalvelės ir atsisėdęs pasižiūri į jo pramintą pievoje takelį. Takelis vingiuotas, lyginai toks, kaip tas, kuriuo jis su savo draugais aną žiemą ėjo prie užšalusios kūdros. Jis pasisuka aplink: mato savo kluoną ir netoli jo beržynėlį, iš kurio išlindo geležinėm galvom priešas. Prisimena jis tą baisų vakarą, kai svetimieji sudegino tris sodybas, nušovė kelis vyrus, sumušė kleboną.

Šiandien jis didesnis ir turbūt nebijotų taip, kaip tada. Kažin?

Netolimos praeities vaizdai, taip ryškiai įsmigę vaiko galvutėn, lyg gyvi, dar kartą praeina pro jo akis.

...Laidotuvės... Tą vakarą nukautų vyrų... Jis visus juos pažinojo. Vienas jų buvo dailidė ir jam buvo padaręs didelį



malūniuką, kuris nuo mažiausio vėjelio greitai greitai sukosi... Bažnyčioje visus karstus sustatė vieną prie kito. Senas klebonas, lazdele pasiramsčiuodamas, sunkiai įlipo į sakyklą ir sakė pamokslą. Visi verkė. Verkė ir jis, o ypač gerojo dailidės...

...Vakaras... Jis sėdi savo mėgiamoje vietelėje, prie šiltos krosnies. Kambaryje prisirinko vyrų. Visi tariasi, ginčijasi. Ruošiasi išeiti į karą, išvartyti baises geležinėm galvom priešus, kurie sumušė kleboną, nušovė dailidę... Jis klausosi, stengdamasis suprasti visa, ką šie kalba, bet tai jam nesiseka; akys pamažu merkiiasi, galva svyra, ir jis užmiega. Bobutė jį nurengia, paguldo, o rytą pabudęs sužino, kad brolis išėjo su kitais vyrais į karą... Namiškiai tyli, tik motutė dažnai dūšauja, rūpinasi. Jis pasidairo į visus ir nežino, ką turi daryti, gal būt verkėti?... Ne! Jo brolis didelis, stiprus, jis visus nugalės, greitai grįš ir papasakos, ką daręs, kur buvęs, kaip priešus nugalėjęs...

Artėjanti vidūdienio kaitra silpnina prisiminimus, jie nyksta, užleisdami vietą dabarčiai. Tačiau ir ši nepajėgia atsakyti į berniuko klausimus:

Kur brolis? Kodėl taip ilgai negrįžta namo?

Oras kaista, darosi svaigus nuo kaitinamų kvapnių žolyių. Zvimbia vabzdžių spiečiai, siuva bitės.

Netolimu lauko keliuku kaimyno piemenukas nusivaro namo savo nedidelę kaimenę. Metas ir jam būtų ginti savo žalmarges ir tvartą, bet čia taip gera, jauku, šilta... Berniukas dar lūkuriuoja, klausosi vabzdžių sutartinės, stengiasi atskirti pavienius garsus.

Pamažu į vasaros vidūdienio harmoniją įsiskverbia tylios, liūdnos gaidos. Berniukas pakelia galvą. Skambina bažnyčioje. Už mirusių...

Memento moril...

Liūdna gaida plaukia tolyn iki šilo ir ten dingsta tamsose pušų garbanose. Berniuko sieloje gimsta keistas nerimas.

— Namol!

Ir visi trys iš lėto traukia paruge į keliuką. Juo arčiau namų, juo nerimas didėja. Juo didina žingsnį, juo atrodo jis mažesnis. Uždaręs tvartą, skuba namo. Prie durų pamato jis būrelį moterų ir keletą senyvų vyrų. Jie susirūpinę, nusiminę, kalba patylomis. Pamatę jį, visi nutyla, palinguoja galvomis, ir girdi jis, kaip viena kaimynė pro ašaras kalba:

— Tas vienas beliko!

Kaip pamišęs, įbėga į vidų. Čia irgi pilna žmonių. Prasiskverbia pro jų tarpą. Ant lovos sukniubusi guli jo motina ir verkia. Užstalėje sėdi paniuręs tėvas, laikydamas rankoje nedidelį prirašytą popierio lapelį — laišką. Jo akys nemato aplinkos, jos žvelgia tolyn, ten, kur jo sūnus paskutinį kartą įkvėpė Tėvynės laukų orą.

Berniukas glaudžiasi prie motinos, bučiuoja jos galvą, jis nori ją nuraminti, paguosti. Jis jau žino, kur brolis, kodėl taip ilgai negrižo; žino, kad nesulauks jo pasakojimų apie karą, nebegirdės jį vakarais dainuojant...

Ir mintys ugdo neapykantą tiems, kas skriaudžia ir žudo nekaltus žmones, kas naikina jų turta, kas atėmė jo brolių. Ir gimsta noras keršyti už visas padarytas skriaudas, už nukautąjį brolių. Akyse džiūsta ašaros, o lūpos tyliai taria:

— Noriu būti kareivis!

Laiko ratas nesustabdomai sukosi priekin. Nurimo kovos, užgeso gaisrų pašvaistės. Nepriklausoma Tauta gydė kovų žaizdas ir kūrė naują gyvenimą, kovodama už laimingą ateitį kitais ginklais: mokslu ir darbu.

Bet ardamas savo dirvonus, lietuvis stropiai sekė, ar niekas nesikėsina dar kartą sukaustyti jį vergijos pančiais, pasiruošęs kas valanda pakeisti arklą ginklu. Rytais keldamas ir vakarais guldamas, atydžiai žiūrėjo ir klausėsi, ar nesimato pavojaus ženklų, ar nesigirdi pagalbos šauksmų. Žiūrėjo į pietus, klausėsi vakarų vėjų.

Atėjo ūkanota žiemos naktis. Vakaruose kilo debesys. Pajūry gimę, slinko Nemuno pakrantėmis ir gaubė Tėvynę. Baltija svaidė savo įnirtusias bangas į snieguotas kopas. Artėjo audra. O rytą lietuviui vakarų vėjas pranešė gandą:

— Ir mes trokštame laisvės! Baltija gintarinėm bangom nori plauti laisvosios Tėvynės krantus!...

Pilkosios ūkanos gaubia miestelį. Paniūrusiom gatvėm skuba į darbą visi: ūkininkai, darbininkai, moksleiviai.

Mokykla — avilys. Šiandien čia viešpatauja ypatinga nuotaika. Vakarų vėjas ši rytą visiems priminė praeities vargus.

Uždusęs atbėga vyriausias moksleivis. Smarkiu šuoliu peržengia mokyklos slenkstį.

— Girdėjot?

— Taip!!!

— Supratot?

— Taip!!!

Slenka pamokos tartum vienodai, tartum ramiai, bet išgirstasis gandas verčia visa užmiršti.

— Baltija šaukia jus, — kartoja palangėje vėjas.

— Baltija šaukia mus, — taria tyliai visi.

Ir kai atėjo naktis, po jos tamsia skraiste pasislėpė būrys jaunuolių. Jų tolstančius žingsnius akimis palydėjo jaunesni draugai:

— Laimingi jie!

Ir sekė visi, kaip vakaruose grūmėsi debesys, krito žaibai.

Pagaliau audra ėmė rimti, debesys išsiblaškė. Laisva Tėvynė pasiekė nuo amžių laisvąją jūrą. Jau niekas nebetemdė saulėlydžių.



Jaunieji draugai laukė. Jų—laimingųjų. Laukė ir jaunas moksleivis, išėjęs iš susikūprinusios trobelės mažame bažnytkaimy.

Pagaliau jie grįžo. Grįžo džiaugsmingi ir kartu nuliūde. Grįžo be vieno.

Nulinko jaunosios galvos.

— Tebūnie Tau lengva... — kartojo visi.

— Jis žuvo garbingai, kaip tikras lietuvis. Jis vedė kitus ir mirė už laisvę...

— Requiem aeternam!...

Vakarų vėjas bučiuoja naujai supiltąjį kapą.

Skirstosi iš lėto draugai. Palieka tik vienas jaunas moksleivis. Ilgai žiūri jis į kapo gelsvąjį smėlį, iš lėto priklaupia, parymo ir energingai keldamasis taria:

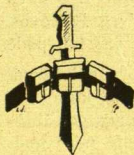
— Aš noriu būti vadas! Aš būsiu vadas!

---

*Tėvynė — tai tas stebuklingas žodis, kuris gali kiekvieną vyrą paversti kareiviu ir kiekvieną moterį kankine; kuris priverčia vaikus nusiminus verkti, dėl ko jie ne vyrai ir senius, dėl ko jie daugiau negali vartoti ginklo.*

*Tėvynė — tai tas šventas žodis, kuris atplėšia ūkininką nuo arklo, darbininką nuo darbo, mokslininką nuo knygos; kuris ištraukia jaunikaitį iš mylimosios ar sužadėtinės rankų ir surenka visus žmones prie vienos vėliavos, į kurią jie žiūri didvyrio narsumu ir kankinio meile.*

*P. Mantegacca, italų prof.*





„Geriausias būdas gintis — pačiam pulti priešą..“

J. J.

## Už laisvę.

Pirmyn!.. Pirmyn, narsus lietuvi!  
Pirmyn už laisvę Lietuvos!  
Ir už geresnį, šviesų būvį  
Tėvynės savo mylimos.

Tave lai veda prie šviesos,  
Vieningo darbo ir garbės  
Šarvuotas Vytis Lietuvos —  
Galingas Dievas tau padės!

Pirmyn, visi sūnai tėvynės!  
Visi po vėliava tautos!  
Suduš žabangos geležinės  
Ir Vyčiui kelio neužstos!

Aštrus jo kardas plieno kieto  
Nušluos nuo kelio, kas paklius,  
Ir laisvės spindūlys saulėtas  
Nušvies tautos plačius kelius.



## Waterloo kautynių laukuose.

Didelėj Briuselio miesto aikštėj stovi ilgos tramvajų eilės. Gelsvi tramvajai, išrikiuoti ant bėgių, pasirengę bėgti į įvairius miesto ir užmiesčio kraštus. Pasidairę mes randame vieną tramvajų, kurio priekis pažymėtas didele raide „W“. Jis eina į Waterloo — visame pasaulyje garsųj kovos lauką. Įlipam ir susėdam — o po keleto minučių jau važiuojam gražiosios Belgų sostinės gatvėmis. Pravažiuojame didelius priemiesčius, dirbtuves, darbininkų kvartalus. Pagaliau namai retėja. Tramvajus rieda greta lygaus, tašytais akmenimis grįsto plento, tarp miškelių ir sodų. Abipus plento — uksmingos alėjos. Pro medžių šakas matyti puikios vilos; vietomis išdidžiai švystelia senos pilies sienos. Juo toliau nuo miesto — juo parkai retėja, pagaliau kelias tęsiasi lygiu lauku. Vaizdas, kurį mes matom, neatrodo mums toks svetimas. Daug kas yra pastebėjęs, jog vakarinių Belgijos provincijų — Flandrijos, Antverpeno ir Brabanto — peizažai kažkaip primena Lietuvos gamtą — mūsų krašto lygumas. Jos taip pat, kaip ir mūsų krašto lygumos, yra daug kartų krauju šlakstytos. Ir jomis praūžė baisi didžiojo karo audra — o ir prieš tai neretai jos būdavo kruvinių kautynių arena. Ir garsiausias tų praeities kovų pėdsakas iki šiol tebėra Waterloo laukas, keliolikos kilometrų atstume nuo Briuselio. Jis sutraukia kasmet daug lankytojų, turistų, ne tik iš Belgijos, bet ir iš užsienio: daug kam įdomu pamatyti vietą, kur kadaise buvo nulemtas visos Europos likimas. Tas pats smalsumas traukia dabar ir mudu, du lietuviu studentu, į tą garsių kautynių vietovę.

Tramvajus, pravažiavęs kelis nedidelius miestelius ir kaimus, sustoja ties kryžkele, esančia Waterloo valsčiaus (commune) ribose. Išlipę mes einam keliu, kurį mums nurodo dideli parašai ant stulpų ir rodyklės. Už kelių dešimtų žingsnių — mūrinių trobėsių eilė. Tai — viešbučiai ir kavinės, išdygę šitoj vietoj gausiems turistams talpinti. Jų vardai pritaikinti vietai — jie mini kovą ir ginklus. Norėdami gauti informaciją apie vietą, užeinam į vieną tų viešbučių. Jo vardas „Hôtel des Monuments“. Iš tikrųjų, didelė salė pirmame aukšte padalinta pusiau: vienoj pusėj įrengtas restoranas, antroj — ištisas muziejus. Sienos nu-

kabinėtos paveikslais — jie vaizduoja įvairius kovos momentus ir dalyvavusius joje vadus. Aplink apstatyti stalai — o ant jų ištisas įvairių „suvenirų“ miškas: mažos bronzinės statuetės, rašalinės, laikrodžiai, peiliai, taurės — viskas su parašu „Waterloo“ ir su Napoleono atvaizdu. Tas Napoleono atvaizdas pasikartoja čia šimtus kartų — jis žiūri į mus nuo sienų, iš didelių paveikslų rėmų, nuo mažų atviručių, iš įvairiausių albumų; jo stovylėlės puošia visus išstatytus daiktus. Mes matom jį sėdintį, stovintį, jojantį ant žirgo — jis yra tikras šios vietos diėvyris. O juk ne jis laimėjo šią kovą — priešingai, čia buvo galutinai palaužta jo galybė. Ir vienok tie, kurie Napoleoną čia nuveikė, blanksta prieš jį. Prieš šimtus jo atvaizdų atrodo tokie nežymūs jo nugalėtojų — Wellingtono ir Blūčerio — portretai salės sienoje. Viskas mini tik jį — apie jį kalbama su pasididžiuvimu ir pagarba, nežiūrint į tai, kad šiose kautynėse belgai buvo jo priešų tarpe. Daugiau kaip šimtas metų išdildė neapykantą ir kerštą, bet jo garbė pergyveno viską.

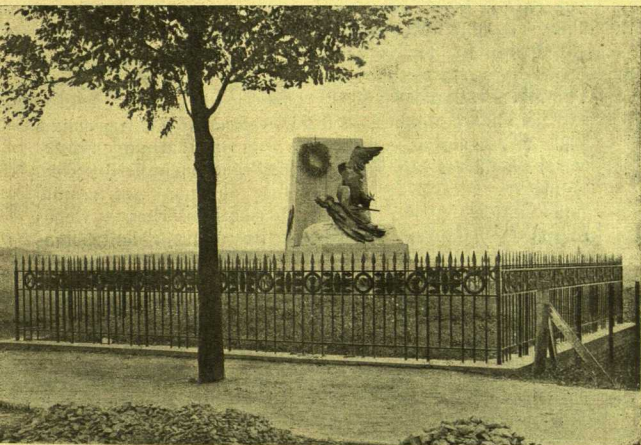
Papusryčiaavę viešbutyje, mes išeiname į lauką. Prie mūsų prisiplaka „guide“ — vedėjas, vietos įžymybių rodytojas ir aiškintojas. Jo vedami, pradėdam kelionę po mūsų lauką ir apylinkes.

Vesdamas mus grįstu keleliu, vadovas primena mums žinomą Napoleono epopėjos galą. Ir beklausant jo žodžių, nejučiomis dairaisi po lauką, kur buvo suvaidintas paskutinis didžiojo žmogaus tragedijos aktas — kur žlugo Napoleonas, pasaulio valdovas.

— Išsivadavęs iš Elbos salos, kur jis buvo, jam atsiskakius nuo sosto, ištremtas, — pasakoja mums vadovas, — Napoleonas atnaujino savo žygius 1815 metų vasarą. Pirmą kartą laimės apviltas — pralaimėjęs ne dėl savo klaidų, bet dėl nesuprantamo fatalumo, bevykdant sumanymus, po praloštų Waterloo kautynių imperatorius grįžo į Paryžių. Priverstas bėgti iš ten, anglų laivu jis nuvyko į Plymutą. Iš ten — jis buvo ištremtas į savo paskutinę buveinę Šv. Elenos saloj... Taigi, čia — jo likimą nulėmusi vieta. Čia nusileido jo žvaigždė.

Pirmas mūsų paminklas, kuris tuoj metasi į akis, yra aukšta supilta kalva vidury lygumos. Kalvos viršūnėje ant tvirto mūrinio pedestalalo riogso milžiniškas geležinis liūtas. Siaurais akmeniniais laipteliais ilgai lipam į kalvos viršūnę. Vadovas pasakoja, jog šis liūtas, nulieta iš patrankų, rastų





„Senajai Gvardijai atminti“. (Sk. 20 psl.).

mūšio lauke, sverias 24 tonas. Jis atrodo tikrai didingai. Jo iškelta galva su galingais karčiais, rodos, žiūri į tolį. Tikrai, nuo kalvos matyti toli aplinkui. Plačioj lygumoj, plento ir kelių raižomoj, vietomis matomi vienkiemiai. Tie vienkiemiai — fermos nėra panašios į mūsų ūkininkų trobas: tai išbaltinti plytų trobėsiai raudonais čerpių stogais. Daugelis šių fermų stovi jau po kelis šimtus metų; jos yra mačiosios pačias Waterloo kautynes.

— Štai, — rodo ranka mūsų vadovas, — Hougoumont'o ferma, kur buvo Napoleono armijos brančiuolys. Tuose namuose buvo Imperatoriaus štabas; pats Napoleonas su maršalais sekė mūšį nuo anos aukštumėlės. Kitoj pusėj — tolumoj matyti kaimas, kur įvyko Wellingtono ir Blücherio susitikimas. Ten grupavosi vyriausios sąjungininkų jėgos.

Nulipę nuo kalvos, išeinam vėl į plentą. Ties kryžkele, tarp medžių baltuoja aukštas paminklas. Tai — žuvusių mūšyje belgų kareivių kapas. Ant balto marmūro piramidės juoduoja geležinis reljefas — vėliava ir skydas su Belgijos herbu, heraldišku liūtu. Panašių paminklų šiuose laukuose

stovi keli: kiekviena iš valstybių, dalyvavusių Waterloo kovoj, pastatė savo žuvusiems kariams atminti po didelį pastatą. Ten, kur kovėsi vokiečių dalys, užtinkame jų antkapį — „le Monument des Prussiens“. Tai keturkampis geležies obeliskas, kurio viršūnę puošia geležinis 1813 metų kryžius. Paminklas primena gotiškos bažnyčios bokštą; jis, kaip ir kiti paminklai, aptvertas geležine tvora. Ir štai, pagaliau, pats garbingiausias — tragiškas prancūzų kariuomenės žuvusių paminklas. Jis simbolizuoja Prancūzų Imperijos galą, galingos ir karžygiškos kariuomenės žlugimą. Ant granito uolos nutūpė špižinis aras. Jis blaškosi sužeistas — vienas jo sparnas palaužtas, bejėgiai nusviręs; kitu jis dar tebemoja, bandydamas pakilti. Naguose jis laiko kovų ir laimėjimų emblemą — prancūzų legijonų vėliavą. Iš jo praverto snapo, rodos, veržiasi šiurpus šūkis — jis žūva išdidžiai ir garbingai, drąsiai žiūrėdamas mirčiai į akis. Tas didingas paminklas atvirame lauke tikrai daro nepaprasto įspūdžio. Ant jo akmeninės sienos kabo didelis bronzos vainikas — karžygių garbei; ir kaip liūdnei skamba žodžiai: „A la mémoire de la Vieille Garde“ — Senajai Gvardijai atminti! Parašas ant pedestalalo skelbia: Paskutiniams Didžiosios Armijos Kovotojams — 18 birželio 1815 metų (aux derniers combattants de la Grande Armée). Iš tikrųjų, šis paminklas pastatytas toje vietoje, kur kovėsi paskutinis Napoleono kariuomenės rezervas — jo mylimiausia, ištikimiausia Senoji Gvardija, sudaryta iš rinktinių karių — Bonaparto žygių veteranų. Ten, kur sustingo ant granito uolos Sužeistasis Aras, mūšio pavakare generolas Cambronne surikiavo paskutinį būrį — paskutinį kovos keturkampį. Tas vienas būrys — vienintėliai gvardijos likučiai — užsibarikadavo savo draugų lavonais. Kada anglų vadas, jų narsumo ir atkaklumo nustebintas, pasiūlė jiems pasiduoti — Cambronne, atsakydamas jam, tik šlykščiai nusikeikė. Jie gynėsi ligi paskutiniosios, atiduodami gyvybę už savo vadą, už Imperatorių, kuris buvo jiems viskas — jų garbė ir idealas.

Susimąstę mes grįžtam keliu į vienkiemį. Plytinėse arklidžių sienose matyti nelygumų ir dėmių. Tai užtaisytos skylės, padarytos rutulinių sviedinių, kuriais šaudė patrankos kautynių dieną. Dabar jau beveik nebežymu, jog čia buvo siautus kadaise artilerijos ugnis.

Dabar vadovas veda mus į didelį apskritą trobėsį, pastatytą netoli Liūto kalvos. Jame randasi visa mūšio panora-



ma — kovos vaizdas nuo vienos vidurinių aukštumų. Įėję mes sustojam apskritoje aikštelėje, padarytoje vidury trobėsio ant aukšto pakilimo. Šviesa įeina pro stiklinį stogą. Ant sienų nupieštas milžiniškas paveikslas — visa Waterloo lyguma, tolimoj susiliejanči su orizontu. Kadangi siena apskrita, tas paveikslas apsiaučia mus aplankui ir sudaro tikro gamtos vaizdo išpūdį. Paveiksle atvaizduotas pats kovos įkarštis. Artimesnieji daiktai ne nupiešti, bet yra tikros figūros: mes matom sužeistus kareivius ir arklius, patrankas ir apverstus vežimus, vėliavas, palapines. Viskas padaryta tikrame didyje. Toliau — vaizdas nežymiai pereina į sienose nutapytą paveikslą; tuo būdu viskas įgauna nepaprasto plastiškumo: atrodo, jog ir nupiešti perspektyvoje daiktai yra visai realūs. Panorama vaizduoja momentą, kada kovos didvyris — maršalas Nejus — veda prancūzų kavaleriją atakon. Štai jis — le brave des braves, narsiųjų narsusis — Nejus, ant žirgo, vienplaukis, ištiesęs apnuogintą kardą, viesulu lekia pirmyn. Paskui jį veržiasi kovos eskadronai. Ta — šarvuoti prancūzų raiteliai — kirasyrai (cuirassiers). Jų galvas puošia vario šalmai su plėvėsvojančiais karčiais. Arkliai, ginklai ir žmonės — viskas susilieja į vieną audros debesį. Iš tolo nuo kalvelės juos seka Imperatoriaus žvilgsnis. Prieš juos — sąjungininkų pozicijos. Surikiuotos pėstininkų kolonos ruošiasi puolimą atremti. Čia pat stovi patrankos ir sprogsta sviediniai dūmų ir ugnies kamuoliuose. Kaip tai vis dėlto skiriasi nuo moderniškų kautynių vaizdo!

Prie to pat trobėsio įtaisytas ir kovos palaikų muziejus.. Ten matome visą rastų laukuose ginklų rinkinį. Surūdiję kardai, šautuvai, durtuvai, pentinai, šalmai, balnai ir trimitai. Parodomas Maršalo Nejaus balnas — po juo, sakoma, 11 kartų buvęs užmuštas arklys, o patį maršalą vis dėlto išsaugojusi laimė... tam, kad po kelerių metų jis žūtų nuo pačių prancūzų kulipkų. Toliau — įvairios patrankos, svediniai, palapinės, margoja įvairiaspalvės karių uniformos. Kokių tik pulkų tose kautynėse būta! Mundurų įvairumas ir spalvos tikrai verčia galvoti apie kažkokį nepaprastą istorinį paradą.

Bet štai, prie sienos — garbingiausios Waterloo kovos liekanos — surinktos dalių vėliavos. Štai — anglų, belgų, olandų, prūsų spalvos ir herbai. Kitoj pusėj — Napoleono armijos ereliai. Tos senos vėliavos, su auksiniais legijonų arais stiebų viršūnėse, lydėjo Didžiąją Armiją visuose žygiuose. Jų nu-

plyšęs, nublukęs šilkas daug yra matęs: jis plevėsavu visuose Europos kraštuose — nuo Ispanijos kalnų ligi Rusijos tyrų. Prieš tas vėliavas lenkė galvas valstybės ir tautos. O dabar čia — jos liūdnei kabo vietoje, kur žuvo paskutiniai jų gynėjai...

Kada mes pagaliau grįžtam į viešbutį, jau pradeda temti. Viešbučio salėj į mus vėl žiūri nuo sienų Imperatoriaus Napoleono akys. Jos išdidžios ir liūdnos — gal joms vaide-nasi visas čia pralietas kraujas, visos žuvusios viltys ir laimė? To nugalėto pasaulio valdovo likimas nejučiomis įkvepia pagarbos ir nesuprantamo liūdesio. Ir visą kelią, grįžtant į Briuselį, mus tartum lydi didingas ir rimtas genijalaus karo vado šešėlis.

---

*Laimi ne armija, bet jos vadas.*

Kar.-asp. Rutkauskas.

### Manevruojami

Ei, snaižės, kelią!  
Užmint žvaigždėlę  
Galiu aš bato plačiu padu.

Laukuos taip miela —  
Plasnoja siela,  
Kur tvaska saulė smaragdu.

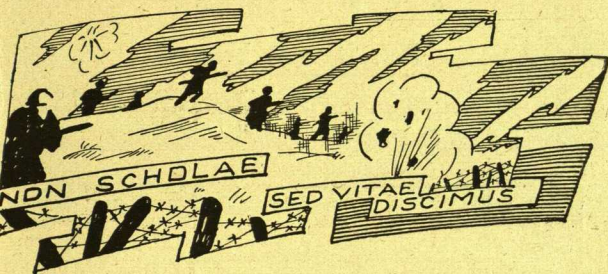
Ritamės kūliais,  
Puolame šuoliais  
Sniego žvaigždelėms vis priešo link.

Ugnys jau tyška,  
Šūviai vien pyška,  
Kautynių puola verda aplink.

Ei, snaižės, kelią!  
Užmint žvaigždėlę  
Galiu aš bato plačiu padu.

Laukuos taip miela —  
Plasnoja siela,  
Kur tvaska saulė smaragdu.





Jaun. ltn. Valiulis.

## Pėstininkų taktikos pratimas.

Patiekiamas „Kariūno“ skaitytojams trumpas būrio gynimosi nagrinėjimas bene bus pirmas ta kryptim bandymas mūsų kariškoje literatūroje. Turėdamas tikslo supažindinti skaitytojus — būsimus būrių vadus—su darbo metodu, sprendžiant būrio gynimosi problemą, pabandysiu aptarti vieną iš galimų sprendimų, kuris vis dėlto neturėtų būti priimtas be kritikos, nes taktikos problemos galimos spręsti įvairiai, tačiau galutina išvada viena; įvairumas gali pasireikšti tik detalėse.

Būrio vado darbas, organizuojant atsparos punktą pagrindiniame ruože toli nuo priešo ir turint užtenkamai laiko išsikasti būriui pilno profilio apkasus, juos sutvirtinti, įrengti šaudymo ir sekimo angas, nišas, stogelius, slėptuves nuo skeveldrų, artilerijos sviedinių ir nuodingų dujų, apsitverti stipriomis spygliuotų vielų kliūtimis, labai daug kuo skiriasi nuo darbų, atliekamų arti priešo, kai vos užtenka laiko vieniniams apkasams gulom iškasti ir tai dar prieš ugnies įtakoje. Nagrinėjamam uždaviniui sąlygos (apystovos) sudarytos vidutiniškos.

Schemų trukumą, kurių šį kartą dėl tam tikrų priežasčių patiekti negalėjau, skaitytojai užpildys pasinaudodami žemėlapiu 1:25000, — 500 Rumšiškės ir 501 Kaišiadorys ir pridėdamu brėžiniu kalkėje.

# Pėstininkų pulko gynimosi ruožo s c h e m a .

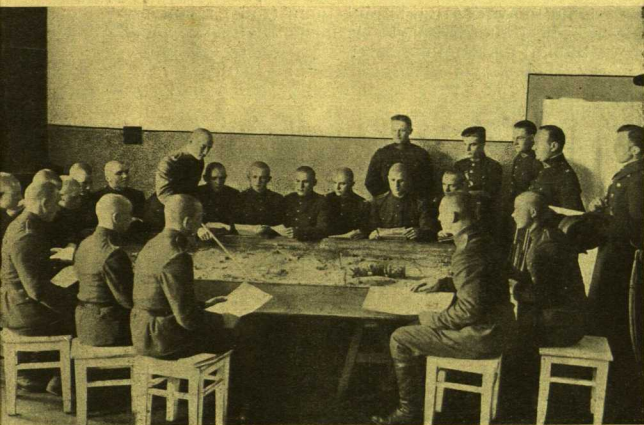
## P r i e š a s .

↓  
Žvalgomosios ir sekimo dalys.  
Tolima artilerijos ugnis.

PAGRINDINĖ POZICIJA.	Dengiamasis ruožas. (Apsauga.)	Sekimo linija.		
		Artiler. ir tolima s. kulk. ugnis.	↕	Apie 500 m.
		Paspriešinimo ruožas.	↕	100—200 m.
	1 1/2—2 km.	Artiler. ir tolima s. kulk. ugnis.		
		Pagrind. ugnies užtvaros priešak. riba.		
		Pagrindinė ugnies užtvara.	↕	Iki 600—800 m.
		Pagrindinės pozicijos priešakinė riba.		Visų priemonių ugnis.
	Kautynių ešelonai.	Pagrindinis paspriešinimo ruožas.	↕	150—200 m.
		Paspirčių (kuopų rezervų) ruožas.	↕	Apie 100 m.
		Vidurinė ugnies užtvara arba skraistė.	↕	50—100 m.
Vidurinis (b-nų rezervų) ruožas.		↕	400—600 m.	
Užpakalinė ugnies užtvara arba skraistė.		↕	100—200 m.	
Užpakalinis (pulko rezervų) ruožas.		↕	Apie 600 m.	
Užpakalinis (pulko rezervų) ruožas.		↕	Apie 200 m.	
Rezervų ešelonai.	Toliau eina:			
	— art. priešak. pozicijos — divizijos rezervų ruožas — art. pozicijų dauguma.			

Pastaba : Šioje schemoje nurodyti dydžiai negali būti laikomi absoliučiais. Atstumai tarp atkirių pozicijos ruožų kiekvienu konkrečiu atsitikimu priklausys nuo vietovės savybių, o pačių ruožų ir į juos skiriamų pėstininkų skaičius -- nuo daliai (daliniui) skirto baro pločio.





Pėstininkų taktikos pratimas smėlio dėžėje.

## Uždavinys 1 Nr.

### Būrys ginantis pagrindiniame ruože.

Žemėlapis 1:25000, — 500 Rumšiškės, — 501 Kaišiadorys.

I. *Bendros aplinkybės.* Raudonieji (priešas) puola iš rytų. Mėlynųjų (mūsų) priedangos dalys, turėdamos uždavinį stabdyti priešą, birželio 2 d. temstant yra eilinėje pasipriešinimo riboje, 30 km. į rytus nuo Bijautonys 55.

Mėlynųjų vadovybė nusprendė gintis ruože ... Morkūnai — vnk. Pavolė — Būbliai — Antakalniai — Pagiriai...

II. *Atskiros aplinkybės.* 1/2 kuopa nakvojo kaime Rusonys 26. Birželio 3 d. auštant kuopa atvesta į vienkiemį su duobe Būblių aukštumos žiemų-vakarų pakrašty 3 val. 30 m. gavo iš kuopos vado uždavinį:

1. „Prieš mus (rodo ranka į rytus), už dviejų miškelių, matomų abiejose vieškelių pusėse\*), apie 1<sup>1</sup>/<sub>2</sub> km. nuo šios vietos, yra postovio apsaugos dalys, kurias tuojau pakeis į dengiamą ruožą jau išsiųsti būriai. Priešui spaudžiant mūsų dalys jį paliks ir pasitrauks į užpakalį pro mūsų kuopos dešinį sparną (Būblių kaimą), štai už tos aukštumos (rodo). Postovio apsauga netrukus pasitrauks vieškeliu (rodo).

\*) Trumpumo dėliai miškelius vadiou „šiauriniu“ ir „pietiniu“, imant nuo vieškelių, o aukštumą tarp jų — „aukštuma su požymiu 85.“

Mūsų batalionas organizuoja pasipriešinimo mazgą Bijautonių—Pavolės—Būblių aukštumų (rodo) rajone.

Mūsų kuopai įsakyta organizuoti atsparos punktą šioje (Būblių) aukštumoje, bare: (žiūr. brėžinį kalkėje).

2. *Kaimynai*: iš dešinės (pietų) 1 kuopa, Būblių k. rytų pakrašty, iš kairės (ziemių) 2 p.<sup>o</sup> pulko dalys, Antakalnių aukštumoje.

3. *Pagrindinės pozicijos priešakinė riba* eis... (iš pietų) Pavolės—Būblių aukštumų — vnk. prie Ant. — Antakalnių aukšt... rytų pakraščiais.

4. *Pagrindinės ugnies užtvaros priešakinė riba*... per miškelius abipus vieškelio ir toliau į žiemius (rodo) per Grėbliučiškių aukštumas...

5. Įsakau (ištraukta, liečianti 1 būrį):

1 būriui organizuoti atsparos punktą Būblių aukštumos rytų daly. Lengvųjų kulkosvaidžių ugnyje laikyti išėjimus iš pietinio miškelio.

2 būriui...

3 būriui... (žiūr. brėžinį kalkėje).

Prieš mūsų kuopą šaudys artilerija ir būrys sunk. kulkosvaidžių. 2 s. k. iš Būblių a. žiemų-vakarų rajono pro 2 ir 3 būrių tarpą šaudys: vienas vieškelį, kryptimi aukšt. su pož. 85 (rodo), antras kryptimi vienkiemio pietinio miškelio pietų-vakarų pakrašty, ir vienas (dengtas) nuo Būblių aukštumos flankuos prieš 3 ir 2 būrius, Antakalnių aukšt. p. r. pakraščio kryptimi. Be to, vienas sunk. kulk. iš 2 k-pos baro flankuos prieš 1 būrį šiaurinio miškelio kryptimi ir vienas iš 2 p. p. ruožo šaudys išėjimus iš šiaurinio miškelio.

Kuopos bare artilerijos ir sunk. kulk. numatytos ugnies koncentracijos į pietinį miškelį, aukšt. su pož. 85 ir į šiaurinį miškelį.

6. *Ryšiai*: Bataliono vado vadovietė Bijautonių aukštumoje, mano — Būblių aukšt. žiemų-vakarų daly prie kryžkelės (rodo). Sutartini ženklai... Užtveriamai ugniai atidengti raudonos raketos iš mano vadovietės. Dengiamo ruožo dalys pradėdamos trauktis paleis žalias rakietas.

7. Priešlėktuvinė sunk. kulk. apsauga organizuota bataliono vado nurodymais Bijautonių aukštumoje.

8. Būrių vadų nurodytose vietose bus įrengti šaudmenų punktai. Kuopos šaudmenų punktas bus slėny prie vienkiemio Būblių aukšt. vakarų pakrašty.

9. 11 val. pietūs bus išduodami vienkiemy—Būblių a. vakarų pakrašty, dėl vakarienės bus pranešta vėliau.

10. Bataliono tvarstomas punktas prie kryžkelės Bijautonių a. vakarų šlaite.

11. Trasuoti apkasus grandims ir susisiekimo eigas. Nurodymus apkasams kasti duosiu patikrinęs ugnies planą.

Pirmo būrio vadui 4 val. laukti manęs Būblių a. rytinėj pašlaitėj.



Medžiagą sekimo punktui įrengti ir įrankius pasiimti iš vnk. prie Ant.

Įsitvirtinimo darbus įsakyta baigti iki 19 val.

**Pastaba:** Oras gražus, silpnas pietų-vakarų vėjas. Saulė teka 2 val. 51 m., leidžiasi 19 val. 54 min. Nagrinėjant uždavinį tenka prisiminti: Pėst. rik. st. I d. §§ 9-26; II d. §§ 3, 9-16, 425-514 ir Šaud. st. I d. §§ 46, 47.

### Uždavinio nagrinėjimas.

Gavęs iš kuopos vado uždavinį, būrio vadas pakartoja jo būrį liečiančius įsakymo punktus, išsiaiškina neaiškumus, nusprendžia ir vykdo.

Uždavinys organizuoti atsparos punktą įpareigoja būrio vadą nudirbti visą eilę darbų, kurie paaiškės įvertinant duomenis, turinčius įtakos būrio vado sprendimui. Tie duomens arba sprendimo elementai yra: 1) uždavinys laiko ir ploto ribose, 2) vietovė, 3) priešas, jo galimūmai pulti, 4) savo ir kaimyninių dalių visapusiškas įvertinimas (galimūmai gintis), 5) oro sąlygos ir 6) gyventojų palankumas,—o jų analizo išvadų suma — *sprendimas*.

**I. Uždavinys laiko ir ploto ribose.** Pirmiausia būrio vadas turi apskaičiuoti, kiek jis turi laiko ir jį darbų eilės atžvilgiu suskirstyti taip, kad visi tie darbai uždavinį numatytu laiku būtų užbaigti.

I būrio ugnies planą kuopos vadas tikrins 4 val. (žiūr. uždavinį). Dabar yra 3 val. 40 min. (10 min. užtruko kuopos vadas atiduodamas įsakymą), vadinasi, po 20 minučių. Per tą laiką būrio vadas turi išstudijuoti gautą uždavinį, išrekonstruoti vietovę ir nuspręsti, o jo žmonės gali atlikti kaikuriuos paruošiamuosius darbus, pavyzdžiui: nesant čia pat tolimo, žingsniais išmatuoti atstumus iki tam tikrų vietos daiktų, atgabenti įrankius ir medžiagą sekimo punktui, nuvalyti šaudomą plotą nuo smulkių vietinių daiktų, kurie kliudytų sekti ir šaudyti ir kurių pašalinimas neperviršija būrio vado teisių (iškratyti šieno kupetas, pašalinti tvorą ir kt.).

Kita darbų dalis — apkasų paruošimas. Juos pradėti teks apie 4 val., kai kuopos vadas patikrins ugnies planą ir duos nurodymus įsitvirtinimo darbams vykdyti. Įsitvirtinimo darbus įsakyta baigti 19 val., t. y. per 15 valandų.

Leiskim, kad būrys gavo medžiagą sekimo punktui, 2 kirviu, piūklą ir 10 kastuvų, o kuopos vadas įsakė iškasti grandims apkasų staciom ir juos skyriuje sujungti susisieki- mo eiga eiti pasilenkus; be to, kiekvienam būriui įsakė paskirti po 8 žmones spygliuotų vielų kliūčių statymo darbams, kuriuos 4 val. 40 min. pasiūsti į vnk. prie Ant. kokio nors tam darbu vadovaujancio X žinion. Kaip būrio vadas suskirstytų žmones, priemones ir laiką tiems darbams atlikti? Kad žmonės vienodai dirbtų, iš I ir II k. s. po 4 šaulius tektų paskirti vielų kliūčių darbams, o 4 iš III k. s. sekimo

punktui ir šaudmenų sandėliukui įrengti. Kastuvus: vieną palikti sekimo punkto įreng. darbui, likusius išdalyti po 3 kiekvienam kaut. skyriui. Laiką:

1) atvesti būrį į Būblių aukštumos rytų pakraštį, įsakyti, duoti lengv. kulk. šaudymo kryptis ir išdėstyti kaut. skyrius . . . . .	0 v. 25 min.
2) trasuoti apkasus ir susisieikimo eigas . . . . .	0 " 30 "
3) apkasams kasti ir maskuoti (18 m. ilgio apkasai grandžiai) . . . . .	7 " 30 "
4) susisieikimo eigoms iškasti ir maskuoti (po 15 m. ilgio skyriuje) . . . . .	4 " 30 "
5) pietams ir trumpam poilsiuui skirti . . . . .	1 " 00 "
6) pavakarieniauti . . . . .	0 " 40 "

Viso: 14 val. 35 min.

Likusios 25 minutės bus sunaudotos apkasams patobulinti arba apgaulingiems apkasams parengti.

Laikas apskaičiuotas dirbant mažais kastuvėliais, bet, turint galvoje, kad po 4 žmones iš kiekvieno kaut. skyriaus atsitrauks, o jiems apkasus iškasti turės likusieji, tai ir turimais trim dideliais kastuvais dirbant (pamainomis) laiko skirtumas nesusidarys. Vielų kliūčių statymas, sekimo punkto ir šaudmenims sandėliuko įrengimas numatytas lygiagričiai apkasų kasimo darbams, todėl atskiras jiems laikas numatyti nėra reikalo.

*Išvados:* a) apsikavimo darbams laiko užtenka,

b) kitiems darbams išskirti žmones po to, kai bus atiduoti visi nurodymai pozicijos įtvirtinimo darbams, išdėstyti kaut. skyriai ir užtrasuoti grandims apkasai.

Baras\*), kurį 1 būrys turi užimti ir ginti, Būblių aukštumos rytų daly. nuo pietinio ligi šiaurinio jos pakraščio imtinai, apie 350 m. Kaimynas iš pietų—Būblių kaimo rytų pakraštį. Jo ir mūsų tarpe šlapia pieva apie 150 m. pločio, be to, priekinio jo ešelono skyriai užėmę vietą apie 100 m. į rytus. Kaimynas iš žiemų gana toli, už vieškelio, tarp jo ir mūsų tarpas apie 250 m. taip pat šlapia pieva. Daug artimesnis kaimynas iš kairės (žiemų-rytų), tai 3 būrys (žiūr. brėžinį).

Dengiamas ruožas apie 1½ km. į rytus. 1 būrio organizuojamas atsparos punkto nuotolis nuo pietinio miškelio 650 mtr.

*Išvados:* c) baras platus,

d) ugnies ryšis su kaimynu iš žiemų (2 būriu) palaikyti sunku, toli, jį teks sudaryti su 3 (rezerviniu) būriu.

**II. Vietovė.** Svarbiausias elementas, turįs didžiausios reikšmės bet kokioms kautynėms sausumoje, yra vietovė. Vietovė reikognoskuojant tenka kreipti dėmesį į tai, kaip vieta išrodo bendrai, kokie šaudymo ir sekimo galimūmai, kokie vietos daiktai, kurie turėtų didesnės ar mažesnės reikšmės kautynėms, kokie priešui galimūmai pulti, sekti, veikti ugnimi, ir mūsų galimūmai gintis.

\*) Baras suprasti ne tikra to žodžio prasme, nes būriams barų neduodama.



Todėl ir 1 būrio vadas, tikslu sudaryti ugnies planą ir išdėstyti kautynių skyrius, vietovėje ieškos:

1) kur ir kokios būrio bare patogiausios priešui prieigos, į kurias reikėtų nukreipti lengvųjų kulk. ugnį,

2) iš kurių vietų priešas remis savo judėsi ugnimi,

3) kur išdėstyti turimas priemonės, kad jos, mažiausiai kentėdamos nuo priešų ugnies, galėtų neutralizuoti jo smūgius ir ugnies šaltinius,

4) iš kokios vietos geriausiai sekti kautynių laukus — kur įrengti sekimo punktas.

Atsakymus į šiuos klausimus būrio vadui padiktuos pati vietovė, jei jis apeidamas barą pagrindinai išstudijuos jos ypatybes. Apystovoms leidžiant labai naudinga nueiti kiek toliau, sakysim, iki tikrojo lengv. kulk. ugnies atstumo ir pažiūrėti, kaip organizuojama pozicija išrodo iš priešų pusės, nes tik tuomet galutinai paaiškės ugnies priemonių išdėstymo ir apkasų maskavimo tikslumas.

Vieta, kurioje 1 būriui įsakyta organizuoti atsparos punktą, yra Būblių aukštumos rytų šlaitas. Nuo jo į rytus vieta žemėja, o maždaug 400 m. atstume nuo pagrindinės pozicijos priešakinės ribos vėl pradeda aukštėti ir pagaliau išsivysto į aukštumą su požymiu 85. Kaimynų baruose vieta aukštėjanti.

1 būrio bare, nuo Būblių aukštumos iki vienkiemių pietinio miškelio vakarų pakraštyje, vietovė visiškai atvira, o nuo vienkiemių į rytus—dengta krūmais ir pagaliau pietiniu miškeliu, už kurio jau nieko nematyti.

Iš vietinių daiktų būrio bare svarbiausi du vienkiemiai, pietinio miškelio vakarų pakraštyje, apie 500 m. į rytus nuo pagrindinės poz. priešakinės ribos. Tarp Būblių aukštumos ir pietinio miškelio, apie 250 m. į rytus nuo pagr. poz. priešakinės ribos, šlapia 200 metrų pločio pieva, kuri užima visą būrio baro plotį. Vakarinio jos pakraščiu eina lauko kelias, kuris nei šaudyti, nei sekti būriui nekluduoja; pati pieva pėstininkams pereinama. Abiejose 1 būrio organizuojamo atsparos punkto pusėse, tarpuose tarp kaimynų iš dešinės ir kairės, taip pat šlapios vietos, kurių kairioji ties vnk. prie Ant. klampio ir net pėstininkams sunkiau pereinama. Pati Būblių aukštuma visiškai atvira, tik šiaurinėje jos dalyje yra nedidelis vienkiemis, kuriame dabar sustojusi kuopa.

Iki pietinio miškelio pusės priešas gali prieiti mums visiškai nematomas ir nekludomas; jį gali veikti tik artilerija ir sunkieji kulkosvaidžiai iš pagrindinės pozicijos gilumos.

Būrio bare geriausios priešui prieigos dvi: 1) iš miškelio žemių-vakarų pakraščio per vienkiemį, paskui lauko keliu šlapios pievos šiauriniu pakraščiu ir slėniu į Būblių aukštumos žemių-rytų pakraštį, t. y. į 1 būrio kairįjį sparną, 2) iš to paties miškelio pietų-vakarų pakraščio per antrą vienkiemį, į tarpą tarp 1 būrio ir kaimyno iš dešinės,

nes to vienkiemio kaimynas per aukšt. su atsk. medžiu šaudyti negali. Pirmoji kryptis priešui patogesnė, nes ji daugiau dengta krūmais; antroji patogi tuo, kad vieta ne taip lygi, yra aukštumėlė su atskiru medžiu, nuo kurios gali gerai sekti ir šaudyti. Patogiausios vietos, kuriose galimi priešo sekimo ir ugnies priemonėms punktai, yra: vienkiemiai pietinio miškelio vakarų pakrašty, pats miškelis ir aukšt. su pož. 85 (kairiojo kaimyno bare).

Dėka Būblių aukštumos pakilimo ir nedidelio nuotolio iki jau aptartų vienkiemių (600 m.), 1 būrys iš savos pozicijos minėtus patogius priešui punktus gali gerai sekti ir šaudyti. Būblių aukštumos kariškoji ketera duoda galimybės sekti kautynių lauką ne tik būrio, bet ir kaimyniniuose baruose.

Apie vietovę į rytus nuo miškelio ir priešo prieigas iš toliau (nuo Lionų dvaro), būrio vadas gali spręsti tik iš žemėlapio, tačiau šiuo tarpu jos jį mažiausiai interesuoja, kadangi turimomis savo ugnies priemonėmis toliau miškelio ribos jis vistiek negali veikti.

#### *Išvados:*

Priešo galimūmai: a) apskritai imant, vieta atvira — sunku maskuotis, b) iki tikrosios lengv. kulk. ugnies atstumo priešas gali priėti visai nematomas,

c) geriausios prieigos dvi, pavojingiausia jų kairioji (į kairįjį būrio sparną) — sutelkti ta kryptim daugiau ugnies priemonių,

d) patogiasi priešui sekimo ir ugnies punktai — abu vienkiemiai ir aukšt. su atskiru medžiu.

Mūsų galimūmai:

e) geras sekimas (vasarajai dar maži, nekliudo), f) didelis šaudomas plotas — turimų priemonių ugniai kliūčių nėra,

g) visos vietos iki pietinio vieškelio vakarų pakraščio gerai apšaudomos nuo Būblių a. rytų šlaito — išdėstyti ten kautynių skyrius,

h) geriausiai sekti kautynių lauką nuo kariškos keteros Būblių aukšt. rytų pusėje — sekimo punktą įrengti antro ešelono k. s. kairiame sparne,

i) susitarti su kaimynais dėl ugnies ryšio (žiūr. brėžinį kalkėje).

**III. Žinios apie priešą.** Ne tik viršininą, bet ir kiekvieną eilinį kovotoją visur ir visuomet interesuoja klausimai: kur priešas, kiek jo, kada pastebėtas, koks priešas pastebėtas (pėstininkai, kavalerijos dalys), kokias jis turi ugnies ir susisiekimo priemones ir ko tuo tarpu galima iš jo laukti.

Nagrinėjamo būrio vadas tik iš bendrų aplinkybių žino, kad priešo puolimą stabdo mūsų dengiamos dalys, kurios vakar vakare užėmė eilinę pasipriešinimo ribą 30 km. į rytus. Kur dabar randasi priešas būrio vadui nežinoma, galima tik spėti. Naktį, reikia manyti, priešas nepuolė, todėl





jeigu jam ir niekas netrukdytų, iki pasieks mėlynųjų gynimosi poziciją, turėtų atlikti dar visą dienos žygi; nebent pralindusios kavalerijos žvalgomosios dalys galėtų anksčiau pasirodyti prieš dengiamą ruožą. Vykdančios pozicijos įrengimo darbus, priešas gali trukdyti iš oro, bet prieš jo oro žvalgybą veikia mūsų organizuota apsauga iš Būblių aukštumos.

*Išvados:* a) priešo pėstinkų šį vakarą nesitikima, b) vakare prieš dengiamą ruožą gali pasirodyti pro stabdančias dalis pralindę priešo raitieji žvalgai, c) dienos metu priešo lėktuvai visuomet galimi — turėti organizuotą oro sekimą ir sutartinus ženklus (ryšį su priešlėktuvine apsauga).

**IV. Savo ir kaimyninių dalių padėtis.** Nagrinėjamas padalinys yra karo meto sudėties vienas būrys. Prieš būrio barą veiks artilerija ir 2 sunk. kulkosvaidžiai, kurie šaudys išėjimus iš pietinio miško.

Priešakyje, be dengiamo ruožo dalių, kurios tam tikrą laiką priešą sulaukys, privers jį išsiskleisti ir perspės pagrindinio ruožo dalis, yra dar savosios priedangos dalys, kurios iš toli stabdo priešą puolimą.

Būrys ginasi pagrindiniame ruože kuopos sudėtyje. Kaimynai: iš dešinės 1 kuopa, iš kairės 2 būrys. Tarpas tarp 1 ir 2 būrių didelis, bet jį gina 3 būrys. Užpakaly pagrindinės pozicijos giluma, iš kurios savosios dalys pirmąjį ešeloną remis ne tik ugnimi, bet, jei bus reikalas, ir kontratakėmis.

Fizinis ir moralis būrio ir kaimyninių dalių stovis geras, kadangi priešui pasitikti priemonių ir laiko užtenka. Be to, po vakar dienos žygio, naktį žmonės pailsėjo; šiandien ligi šio laiko dar nieko nedirbo.

*Išvados:* a) sunkiųjų ugnies priemonių, veikiančių būrio bare, pakankama, b) ugnies parama iš poz. gilumos užtikrinta, c) žmonės nepavargę, todėl pozicijos įrengimo darbai seksis.

**V. Oro sąlygos.** Diena graži, šilta, toli matyti ir girdėti. Silpnas pietų—vakarų vėjas.

*Išvada:* Jei vėjas krypties nepakeis, priešui puolant dujų bangos laukti netenka, ataka dujiniais art. sviediniais galima.

**VI. Gyventojų palankumas.** Gyventojai pašalinti — šiame atsitikime būrio vado sprendimui jie neturi jokios reikšmės.

*Sprendimas.* Sintetizavęs visas gautas išvadas, naringėjant sprendimo elementus, būrio vadas prieina vienos galutinios išvados—sprendimo, būtent: *gintis įsakytoje vietoje turint didesnį ugnies tirštumą ir kontrasmūgio galimumą kairiame būrio sparne.*

*Ugnies planas.* (žiūr. brėžinį kalkėje). Galutinai nusistatęs dėl prieigų ir tų vietos punktų, kuriuos priešas galėtų panaudoti sekti ir ugnies priemonėms patalpinti (žiūr. vietovės išvadas) ir žinodamas, kuriomis kryptimis šaudys savi sunk. kulk., būrio vadas numato šaudymo kryptis lengviems kulkosvaidžiams taip, kad, palaikant ugnies ryšį su kaimynais, pavestame būriui ginti vietos ruože nepasiliktų nešaudomų vietų. Grenadieriai ir šaut. granatų svaidytojai, pagal reika-



lą surinkti vienoje vietoje arba pasilikdami prie kaut. skyrių, turi galėti papildyti lengv. kulk. ugnį.

Sakysim, kad kuopos vadas būrio vado sudarytą ugnies planą patvirtino.

*Vykdymas* (tolimesnis būrio vado darbas).

1) Pasiunčia ryšininką arba duoda sutartą ženklą atvesti būrį į Būblių aukštumos rytų pakraštį.

2) patikrina ar įsakyti paruošiamieji darbai atlikti, paskiria oro sekėją (stat. dalykas) ir įsako:

„Mūsų būriui įsakyta šioje vietoje organizuoti atsparos punktą ir ginti prieigas iš miškelio (rodo). Miškelis mums imtinai.

Kaimynas iš dešinės (rodo) Būblių k. rytų pakraštį 1 kuop. 2 būrys, iš kairės, už vieškelio (į Žiežmarius), vnk. prie Ant. rajone mūsų kuopos 2 būrys, vienkiemio, iš kurio dabar atėjote, rajone—3 būrys.

Prieš mūsų būrį šaudys art. ir sunk. kulk. (žiūr. uždavinį).

I K. S. skirininkas, išdėstytk skyrių aukštumos pietų—vakarų pakraštį (rodo). Kulkosvaidį pastatytk (tiksliai nurodo vietą koku nors vietiniu daiktu: kelmu, kupstu ir kt.), kad šaudytų: pagrindine kryptimi—dvišakas didelis beržas (sąlyginai) pamiškėje, pagelbine (rodo)... (žiūr. brėžinį).

II K. S. skyrininkas, patalpink skyrių į rytus nuo duobės (rodo aukš. žiemų—rytų šlaite). Pagr. lengv. kulk. šaudymo kryptis—trobėsys vienkiemio žiemų—rytų kampe, pagelbinė—kryžkelė prieš aukštumą tarp miškelių.

III K. S. čia kur stovime. Šaudyti pamiškę pro I ir II K. S. tarpą. Pagrindinė lengv. kulk. kryptis vienkiemis (rodo), pagelbinė.. (žiūr. brėžinį).

Aš būsiu prie III K. S. Sekimo punktas kairiame III K. S. sparne, štai čia (rodo). Būrio šaudmenų išteklis bus sudėtas III K. S. dešiniame sparne už šitos aukštumėlės (rodo).

Skyrininkams paimti po 3 did. kastuvus. Vienas kastuvus, kirviai ir piūklas sekimo punkto darbams. Vykdyti!“

3) Kiekvieną kaut. sk. apeidamas patikrina lengv. kulk. pastatymą ir žmonių išsidėstymą, kas negerai—pataiso.

4) Įsako trasuoti apkasus ir kaip vykdyti apsikavimo darbus.

5) Paskiria ir siunčia žmones vielų kliūčių ir sek. p. statymo darbams.

6) Nurodo, kaip įrengti sekimo punktą ir šaudmenims sandėliuką.

7) Aplanko kaimyninių būrių vadus, susipažįsta su jų ugnies planu ir susitaria dėl ryšių (vėliau su dešiniu oju kaimynų pasikeičia ryšininkais).

8) Dalyvauja kliūčių trasavime, nurodydamas savo lengv. kulk. šaudymo kryptis.

9) Dirba kroki ir su pranešimu siunčia kuopos vadui.

10) Nuėjęs į pietinio miškelio vakarų pakraštį apžiūri, kaip organizuojamas punktas išrodo iš priešų pusės.

11) Prižiūri kasimo ir maskavimo darbus.

12) Numato vietas, į kurias naktį reikėtų išstatyti apsaugos postus.

## Jauno arklio mokymas.

### Bendri bruožai.

Kavalerijos mokymo tikslas — kaip galima trumpiausiu laiku paruošti arklius ir žmones karui. Kavalerijos arklys turi būti gerai susigyvenęs su natūralia vietove, kurioje jis privalės atlikti įvairius uždavinius mokymo, manevrų ir karo metu. Įvairi vietovė, kaip kavaleristui taip ir arkliui, turi būti įprasta ir reikalinga nugalėti jos kliūtis, išlaikant natūralų ramumą. Arklys privalo turėti gerą būdą, turi būti ramus, greitas, ištvermingas, eiti ir laikytis ramiai atskirtas nuo kitų, turėti ryškius greičius ir juos laikyti judėsyje visose apystovose; arklys turi būti atidus, nugalint vietos kliūtis, nebijoti jokios aplinkumos, staigių garsų ir bildesių ir pilnai pasiduoti raitininko valiai. Šių reikalavimų dalį arklys jau turi iš prigimties, o dalį jų reikalinga išvystyti mokymu.

Mes labai dažnai galime matyti paradų, lauko pratimų, mokymo aikštėse, ar pasijodinėjimo metu pas arklius gan įdomių reiškinių: sunku vieną atskirti nuo kitų arklių, atskirtas arklys nerimsta, žvengia, baidosi pamatęs, uždėtais ant šautuvų durtuvais, žygiuojančius pėstininkus, bijo muzikos, o išgirdęs šūvį — blaškosi, lyg norėdamas prasmegti žemėn. Yra arklių, kurie bijo paprastų vežimų, o jau apie automobilį, ypač nakties metu — netenka nė kalbėti. Kiti nežengia ir nešoka per paprastą raviuką ar lauže pasitaikiusią ežią, tvorą; bijo šokti arba bristi per upelį arba vandens griovį, neina ramiai būrio užpakaly, sustabdytas nenustovi vietoje. Suprantama, kad tokie arklio elgesiai nervina ir vargina kiekvieną jojiką.

Kas kaltas? Tik jau ne arklys. Kaip jis buvo išmokytas, kaip su juo buvo elgtasi — toks jis ir yra, o seną arba sugadintą arklį perdirbti labai sunku. Kad ir kaikurios ydos bus sušvelnintos, bet tam tikrais atvejais pas arklį jos pasikartos.

Prisimenant kavalerijos arkliui statomus reikalavimus ir aukščiau paminėtas, dažniau pasitaikėnčias, ydas, pasistengsiu trumpai priminti, kaip reikalinga mokyti jauną arklį.

Mūsų Pėst. Rik. st. I d. 151-152 §§. sako:



„Vieno mokymas yra pamatas, ant kurio stovi visas kareivio paruošimas, todėl jis turi būti visai stiprus. Jo vertybė — surasti ir sunaudoti tinkamai kryptiniai mokomojo gabumai ir gerosios savybės. Iš čia išeina, kad vieno mokymas turi būti kiek galint individualiesnis“. Šie paragrafai kalba apie žmonių mokymą, bet atsiminkime, kad kareivį kavaleristą reikia mokyti individualiai ne tik pėsčią, bet ir raitą. O jei tam nebus paruošti arkliai, tai ką mes galėsime padaryti?

Kaip naujokų pasitaiko įvairiausio būdo, temperamento, proto lankstumo, taip ir arklių yra visokių. Jei naujokams mokyti netaikomas visiems vienodas metodas, tai arklių mokyme į tai turi būti kreipiama dar daugiau dėmesio.

Kiekvienas kokio nors dalyko mokytojas turi sugebėti pažinti, suprasti ir atitinkamai įvertinti mokinio savybes. Iš kariško arklio reikalaujama, kad jis tikėtų ne tik pasijodinėti arba specialėms rungtynėms, bet jis turi būti tinkamas, kaip jau buvo minėta, lauko pratimams, manevrams, o svarbiausia—karo veiksmams.

Kaip matome, jauno arklio mokytojas ne tik turi būti geras jojikas, suprantas arklių, hipologijos žinovas, bet jis turi būti ir taktikos žinovas. Taigi, pas mus taip vadinaamas, remonto eskadrono vadas, ir apskritai karys, prižiūrintis jaunų arklių mokymą, tas savybes privalo turėti, — turi būti patyręs rikiuotės karininkas.

Jauno arklio paruošimas prasideda nuo tos dienos, kada arklys patenka į pulką, tiksliau, — remonto eskadronan.

Pradedamas arklių mokymo darbas turi būti planingas ir nuoseklus. Tam darbui vadovauja remonto eskadrono vadas.

Aiškumo dėlei šį darbą, t.y. jaunų arklių mokymą, padalinsiu į dvi dalis — periodus.

Pirmą periodą pavadinsiu įpratimo periodu. Čia arklys įpratintas prie naujo davinio ir apskritai prie įvairios arlinkumos, kas kariškam arkliui turi būti įprasta.

Antras periodas — darbo periodas. Arklys nuoseklių pratimų eiga mokomas ir rengiamas būti tinkamu rikiuotei.

Pirmiausia reikės sutvarkyti arklių šėrimą ir tinkamai sutalpinti juos arklidėse. Kiekvienam suprantama, kad gaudami arkliai anksčiau buvo šeriami labai įvairiai. Čia reikia būti atsargiam, nes labai greit galima arklius susirgdinti ir

gauti ydų. Reikia palaipsniui prieiti prie nustatyto davinio Avižų normalus davinys bus mažinamas šieno sąskaiton. Daboti, kad arklys nenuobodžiautų arklidėje — duoti jam dažniau šieno. Patartina arklį statyti ant pakratų, kad jis galėtų rankioti iš pakratų maistingas žoles — būtų užimtas. Kitaip, arklys stovėdamas garde pradeda graužti lovius, pertvaras, sugadina dantis ir įpranta rytį orą. Gardai įtaisyti taip, kad arkliai vienas kitą matytų. Vengti statyti jaunus arklius gretimai su senais arkliais, turinčiais įvairių negeistinių įpročių. Patartina jaunų arklių tarpan statyti senų, gero būdo arklių: jie jauniems bus pavyzdžiu ir pastarieji juos pamėgdžios, bus ramesni. Apskritai, statant arklius į gardus reikia kreipti dėmesio į jų savybes: ko jie bijo, kas juos nervina, kas neįprasta. Palaipsniui reikia arklius prie viso to pratinti.

Remonto eskadrono vadas, arba prižiūrintis jaunų arklių mokymą viršininkas, turi paruošti ir tinkamų žmonių — jodikų.

Jojikai turi būti gero būdo, mylėti ir suprasti arklį, turi būti kantrūs. Arklys jodikui skiriamas atsižvelgiant į vieno ir antro būdą ir svorį. Taip pat reikia parinkti tinkamą instruktorius, karininkus ar puskarininkius. Jaunų arklių parengimas priklauso nuo remonto viršininko sugebėjimo suskirstyti laiką ir laiku duoti tinkamų nurodymų. Darbo planas bus tvarkomas atsižvelgiant į laiką, per kurį reikės paruošti — išmokti. Manau, kad įpratimo periodui vidutiniai užteks vieno mėnesio.

Įpratimo periodo pratimams skirti kaip galima erdvesnę vietą, kad arkliai vienas kitam nedarytų įtakos. Metų atžvilgiu patogiausias laikas — pavasaris, kada jau pradeda želti žolė. Kartas nuo karto reikia leisti arkliui ėsti žolę ir turėti su savim duonos, cukraus arba avižų. Arklys vedžiojamas pakeliais įpras prie pravažiuojančių vežimų ir automobilių. Ganantis arklys nejučiom įpras laiptuoti po ravus ir šlaitus. Pirmą kartą matomus daiktus, arba tuos, kurių arklys bijo — leisti palengva apžiūrėti, apuostyti, kad prie jų įprastų. Prie tokių daiktų privedant nevartoti jėgos ir už baidymąsi nebausti, nes antrą kartą, pamatęs panašų daiktą, arklys bijos ne to daikto, bet pabaudos. Vedžiojant arklį, rankoje pavadį laikyti apylgį ir eiti jo priešaky, kartais sustoti ir į jį nežiūrint duoti jam ką nors ėsti, kad priprastų sustoti ir noriai sekti paskui. Dažnai vedžioti įvairioje ir įvairiai išraižytoje vietovėje, pratinti kad būtų pastabus, ne-



bijotų įvairių balsų, bildesių; kad sustabdytas ramiai stovėtų. Čia taip pat galima panaudoti ramų arklių, nes, kaip jau buvo minėta, jaunas arklys, gyvendamas ir veikdamas šalia gero seno arklio, greitai į daug ką įprantą. Jei arklys neima iš rankų šieno ar neduoda paliesti galvos — negalima versti jį tai daryti jėga. Duokite senam arkliui šieno arba ką nors kito ir jį glostykite, o jaunas arklys lai stovi greta; į jį visai nekreipkite dėmesio. Pamatysite, kad jis tai matydamas po kiek laiko pats pradės siekti šieną ir čia bus galima švelniai jį paglostyti. Po keleto tokių pratimų, jaunas arklys ramiai ims iš rankų jam teikiamą maistą ir leis liesti galvą.

Dažnai reikia jauną arklių glostyti, jam kalbėti. Jei arklys neduoda pakelti koją, nedaryti to jėga. Kelti tik tuomet, kada jis noriai klauso paraginimo. Šis pratimas turi būti dažnai kartojamas; išvedant ir įvedant į arklidę, o taip pat ir darbo metu. Nesiduodantį kaustyti arklių nereikia iš karto versti jėga, panaudojant įvairias techniškai priemones. Tam reikia ieškoti švelnesnių būdų, kad kojos pakėlimas ir smūgiai į kanopą jauno arklio nejaudintų. Dažnai prievarta kaustomas arklys tampa piktas, bailus; esti arklių, kurie jaučia kalvį, jo bijo ir neprisileidžia.

Šis įpratimas kaustyti turi labai svarbios reikšmės, nes arklys, kuris pirmam periode tai neįprantą, sudaro daug nepatogumų: reikės turėti ypatingus įtaisus, kurių negalima bus turėti kiekvienu momentu, o nekaustytais arkliais retai kada galėsime naudotis.

Kada arklys įprato prie žmogaus ir yra pakankamai ramus, galima pradėti jį pratinti balnoti ir nešti sunkumą. Niekas negalima daryti (kaip sėsti ant arklio, balnoti, žaboti ir t. p.) apgaule, arba jam nepastebint. Šiuo būdu arklio neprijaukinsi: pasidaro bailus.

Šio periodo metu, kareivis, kuriam paskirtas arklys, turi būti visuomet vienas. Jei arklys labai užsispyręs arba turėtų kokių nors ydų, duodamas raiteliui pagelbininkas, arba pagelbsti pats instruktorius. Apskritai — geriausias pagelbininkas senas arklys.

Neleistina jaunos arklius vedžioti vienas paskui kitą ilgose vorelėse. Reikia vedžioti atskirai. Priešingu atveju arklys per daug priprasa prie būrio, o mums reikalinga, kad jis būtų ramus, būdamas visai atskirtas nuo kitų, kad jis jaustų draugu žmogų. Kitaip mes neišvengsime bereikalingo arklio ir savęs varginimo, o kas blogiausia — atskirto arklio žven-gimas. Iš toli galima jausti, kur joja atskiri žvalgai..

Kad arčiau — glaudžiau jaunas arklys susigyventų — pri-prastų prie žmogaus, reikalinga pavartoti visus arkliui su-prantamus jausmus; tuose pratimuose arklys turi pajusti raitelio prisirišimą ir meilę.

(B. d.)

## Arklio malda savo šeimininkui.

[Tave, mano šeimininke, kreipiuos šia malda: duok man dažnai ėsti ir gerti, ir kada dienos darbas pabaigtas — parenk man sausą ir švarų guolį ir pakankamai platų gardą, kad galėčiau patogiai ilsėtis.

Kas dieną atydžiai apžiūrėki mano kojas ir šlapiu skuduru jas valyki. Kada atsisakau ėsti, apžiūrėki mano dantis; gal būt, kad vilkadanciai trukdo.

Kadangi aš negaliu tau pasakyti, kada esu ištroškęs, todėl dažnai duok man gerti švaraus ir tyro vandens, o ypač darbo metu. Tas apsaugos mane nuo dieglių ir kitų ligų; nebus žalinga, jei būčiau ir sukaitęs, nes tuojau vėl pradėsiu darbą.

Kalbėk man: tavo balsas mane daugiau veikia, negu botagas ir pavadžiai. Dažnai mane glostyki, nes greičiau tave pamilsiu ir noriau tau tarnausiu.

Neužlaušk man galvos į aukštį; nuo to man skauda kaklą ir gerklę, sumažina mano jėgas ir trukdo susilaikyti nuo kritimų.

Nekirpki uodegos, nes atimi man priemonę apsiginti nuo musių ir kitų vabzdžių, kurie vasarą mane kankina.

Netampyk pavadžiais keliantis į kalną, nemušk manęs botagu.

Nespardyk manęs ir nebausk, kad nesuprantu, ko tu nori, bet elkis taip, kad greičiau galėčiau tave suprasti. Kada atsisakau traukti, apžiūrėk žąslus ir pakinktus, ar jie tvarkoje ir kojas, ar jas man neskauda.

Jei pasibaidau — nemušk manęs, bet apžiūrėk: gal būt kad mano akims kas nors trukdo matyti, arba apskritai aš blogai matau.

Neversk mane traukti tiek, kiek nebegaliu ir nevaryk greitai slidžiu keliu.

Kada suklumpu, būk kantrus ir padėk man atsikelti; tai nėra mano kaltė; nemušk botagu, jei pasibaidęs leidžiuos smarkiai bėgti, nes tai mane dar daugiau gąsdina ir darau si nervingas.

Stenkis pridengti mane nuo smarkių saulės spindulių kada šalta — pridengk gūnia, ne darbo metu, bet sustojus.

Pagaliau, mano brangusis šeimininke, kai dėl senatvės nebegalėsiu tau tarnauti — nepalik manęs mirti skausmuose bei varguose, ar žiauraus budelio rankose, bet tu pats atimk man gyvybę be skausmų — tuo paskutinį kartą man patarnausi.

(Iš italų kalbos vertė kav. kap. Andriūnas.)



**Pats rink ir kitus ragink!**

**Atsiųsk nors vieną žodį!**

## **Paaiškinimas žodžių rinkėjams**

Kariūnai! Suprasdami šio didžio darbo reikalą, padėkime kiek nors lietuvių kalbos žodyno redakcijai — būdami atostogose ar šiaip kiekviena proga rinkime visus retesnius, plačiau nežinomus žodžius. Nepamirškime, kad ne vien „mūsų ginklas“, bet ir „mūsų mokslas — Lietuvai Tėvynei“. R e d.

### **Žodynas visiems reikalingas.**

Visi gerai žinom, kad žodynas mums labai reikalingas. Kaip kitos, ir mūsų tauta negali apsieiti be pilno savo kalbos žodyno. Be jo niekas negali rimtai dirbti proto darbo, kur reikalingas lietuvių kalbos mokėjimas. Šiandien iš kiekvieno, kas tik ima plunksną į rankas ar mėgina viešai tarti žodį, reikalauja mokėti savo gimtą kalbą. O be žodyno dažnai atsitinka visokių keblumų ir nenugalimų kliūčių. Nėra mokslo šakos, kuri jo labai nepasigestų. Mokytas žmogus be žodyno stačiai gyventi negali.

### **Žodyno šaltiniai.**

Šaltiniai tokiam žodynui parašyti iš vienos pusės yra kiti žodynai ir šiaip įvairūs raštai, o iš kitos — gyvoji mūsų kalba, daugiausia sodžiaus žmonių kalba. Išrinkti žodžius iš kitų raštų yra lengvesnis ir ne toks skubus darbas. Kas išspausdinta arba parašyta, tas nežūsta, tą visados galima rasti ir sunaudoti. Bet visai kitoks yra gyvos kalbos šaltinis. Tas šaltinis nepastovus ir labai platus. Gyvoji kalba turi daug daugiau žodžių, negu mes dabar matom savo raštuose. Daugelį tų žodžių tevartoja vyresnės kartos žmonės, o jaunuomenė, ragavusi mokyklos ir arčiau susigyvenusi su spauda, verčiasi dažniausiai tik raštų kalba, kuri šiais laikais turi nemaža visokių ydų. Miršta senesni žmonės, nyksta daugybė svarbių ir reikalingų žodžių. Norėdami išgelbėti nuo pražūties tokį brangų tautos turimą turim tuojau ir nieko neatidėliojant surašyti viską, ką mūsų tėvai išsaugojo per ilgus šimtus metų.

### **Žodyno rinkėjai.**

Kadangi tokių žodžių, kaip parodė patyrimas, turi kiekvienas Lietuvos kampelis, tai reikia, kad beveik kiekvienas kaimas turėtų savo rinkėjų. Nereikia laukti, kad tie rinkėjai iš kitur ateitų ir atliktų už mus darbą, geriausi rinkėjai yra patys toj pačioj apylinkėj gimę ar ilgai gyvenę žmonės. Keletas žmonių, kurie stovi arčiau prie redakcijos, negali visur nuvykti — vietos žmonės turi savo apylinkės žodžius surašyti. Negali atsisakyti nuo tos šventos priedermės niekas, kas moka tą darbą atlikti. Kas dabar nebus surinkta, tas visai žus, o kas bus surašyta ir sudėta į žodyną, tas amžinai pasiliks. Vėliau to darbo vaisiais kartų kartos naudosis. Jei norim turėti pilną žodyną, turim visi prisidėti prie jo rinkimo. Turi sujusti visa tauta — žodyno rašymas yra visos tautos darbas!

## Kokiuos rinkti žodžius.

Pirmiausia reikia rinkti kiek retesnius, plačiau nežinomus žodžius. Žodis gali būti ir visai paprastas, kasdienis, tik kitiškaiškesnės reikšmės. Lygiai tinka kiekvienas žodis, pavartotas su gražiu sakiniu. Tinka retesni priešodžiai, patarlės, mįslės. Ypač pageidaujami abstraktiniai žodžiai.

## Kaip rašyti žodžius.

Kiekvieną žodį reikia rašyti būtinai su sakiniu arba su keliais sakiniais, kad iš jų geriau iškiltų jo reikšmė. Kiekvienam žodžiui reikia imti atskirą lapelį, o sakiniai prie to žodžio gali būti keli. Sakiniai turi būti užrašinėtojo ne sugalvoti, o tikrai nugirsti iš gyvos kalbos, be jokių pataisymų ir pagražinimų. Lapelio viršuj turi būti parašytas ir pabrauktas antraštinis žodis; jei jis būtų kaitomas, tai reikia duoti jo pamatines formas (vyr. giminės daiktavardžių: vienskaitos vardininkas, kilmininkas ir daugskaitos vardininkas; moter. giminės daiktavardžių: viensk. vardininkas, kilmininkas ir galininkas; būdvardžių: vienskaitos vardininkas ir galininkas; veiksmažodžių: bendratis, esamasis ir būtasis kartinis laikas). Jei iš sakinio ar sakinių, duodamų prie to žodžio, jo reikšmė nebūtų visai aiški, tai reikia pridėti tikslų paaiškinimą savais žodžiais, galima duoti ir kitos kalbos vertimą. Antraštinis žodis, pabraukiamas, turi būti parašytas visai aiškiai rašomosios kalbos tarpe, o sakiniai gali būti ir vietos tarpe rašomi. Apskritai, žodynui reikia viską labai aiškiai rašyti. Kas moka, būtinai turėtų dėti žodžiams kirčių ženklus. Lapelio apačioj reikia pažymėti vietą (parapiją), kur žodis ar sakiny s vartojamas (girdėtas); rinkėjas irgi gali padėti savo vardą.

Lapeliai žodžiams rašyti turi būti vienodo didumo, jų kiekvienas gali gauti iš redakcijos parašęs laiškėlį (tik Kauno miesto rinkėjai turi patys užėję į redakciją pasiimti, jiems lapeliai paštu nesiuntinėjami). Redakcijos adresas toks: Kaunas, Aleksotas, Maironio namai.

Už gerai parašytus žodžius redakcija moka po 20 centų už lapelį; atlyginimas išmokamas kiekvieno mėnesio pabaigoj. Už barbarizmus (paimitus iš svetimų kalbų žodžius), smulkius vietų vardus (laukų, miškų, pievų, nedidelių upelių, kaimų pavadinimus), pavardes ir labai žinomus žodžius su nieko nereiškančiais sakiniais atlyginimas neduodamas.

Kad būtų aiškiau, kaip rašyti žodžius, čia duodami keli įvairūs užrašymo pavyzdžiai. (Dėl vietos stokos paduodame tik du pav. Red.)

**Dangà, dangõs, dañga,** gūnia

(audžiama iš pakulų).

Važiuodamas viešnagėn pamečiau dangà. Parvažiavęs apdenk arklių dangà. Apsidėnk dangà kojas, ba sušalsi.

Žiliniai.

**Vingrùs, vingrì, viñgrų,** netiesus, visaip išsisukinęs (apie kelią).

Čia netoli būtų girion, tiktai kelias vingrus.

Vadokliai.

*Lietuvių kalbos žodyno redakcija,  
Kaunas, Aleksotas, Maironio namai.*





### Gruodžio septynioliktąjį.

Apie 5 val., netikėta, pusbalsė kuopos budėtojo komanda išmetė mus iš šiltų lovų. Negalvodami čiupome rūbų, šarvuotę, ginklus.

— Kuopa kelk! Pavojui renkis!... — pusbalsiai švokštė bėgiodamas po kazematus pirmojo kurso kariūnas — tvarkininkas; jis atrodė ramus, drašiai jautėsi tarp daugybės jaunų besišarvuojančių draugų, tačiau jo veidas nežymiai išbalęs, trukčiojantis.

Dar daugelis pirmamečių kariūnų tebuvo užsisęstę tik pačias reikalingiausias sagas, kai kuopos budėtojas, padėjęs telefono ragelį, vidutiniu, įtikinančiai perveriančiu seno kariūno balsu riktelėjo:

— Stot, kuopa!

Dvi geležinės eilės išsitiesė žalsvoj naktinėj kazematų šviesoje. Duryse pasirodė ramūs, šalmuoti būrių vadai, ir pasisukusi kuopa tyliai apleido, prieš keletą minučių ramiu, jaunu miegu alsavusius, kazematus.

Erdvioje gimnastikos salėje išsirikiavo kariūnų ir kariūnų-aspirantų kuopos.

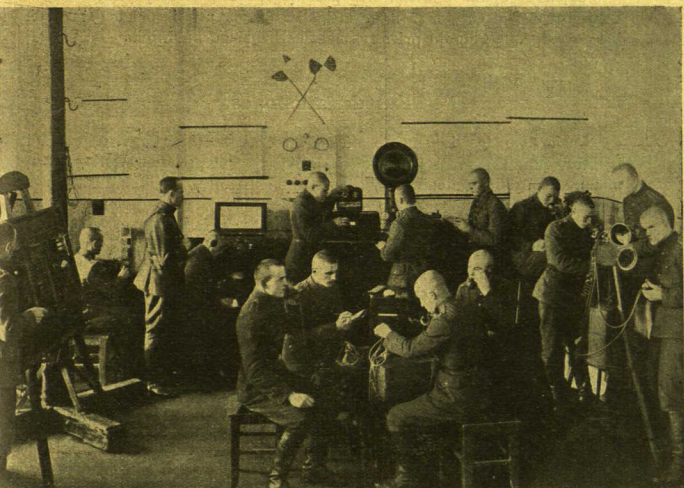
— Sveiks Tamsta! — galingu akordu pasveikinome energingai įėjusį generolą — Mokyklos Viršininką. Po trumpos, išpūdingos kalbos trejetas galingų „valio!“ sugriaudė vyriausiam mūsų ginkluotų jėgų Viršininkui, Mokyklos Šefui, pirmajam ir dabartiniam Valstybės Prezidentui J. E. An-tanui Smetonai.

Vėliau šaltas žiemos rytas skambėjo ankstyvomis kariūnų dainomis, o didingi žygiuojančių kuopų siluetai slankiojo Mokyklos rajone, paskendusiam tirštoje žiemos ryto miglose.

Gerdami karštą, saldžią pusryčių kavą, dėl buvusio „pavojaus“ visi plačiai nusišypojo.

### Tradicinis „Vargelio-Tėvelio“ „šturmas“.

Naktį, iš gruodžio mėnesio 21 į 22-ją dieną, jaunesniojo kurso kariūnai pergyveno nelauktas tradicines „Vargelio-Tėvelio“ apeigas. Apie vidurnaktį staigių šūvių, griežtų komandų ir tariamųjų sužeistųjų dejavimo simfonija, didžiausiam jų nustebimui, išbudino kietai įmigusius pirmamečius kariūnus,



Pamoka ryšių klasėje.

— Užpuolimas!... — blyksterėjo daugumos sąmonėje šiurpulingai perverianti mintis, ir vienameškiniai kariūnai puolė prie ginklų.

— Tradicijos!... — spėjo susiorientuoti mažuma gudresniųjų, puldami prie rūbų rengtis. Tačiau retas kuris rado paliktoje vietoje tvarkingai sudėtus savo mundurą ar kelines. Visi karščiuodamiesi, bardamiesi ieškojo batų, movėsi pirmomis sučiuptomis kelinėmis, o vienas kitas besukbėdami net mundurą vietoj kelinių užsitraukti bandė...

Kai šiurkšti, prislegianti viršilos komanda sugrūdo visus ant plataus tako beveik tamsiuose kazematuose -- nė vienas kariūnų dar nebuvo bent kiek panašiau apsirengęs. Tačiau šiuokart niekas netikrino neužsegto sąrų, nesuveržto diržo, o pakako bent miline ant baltinių apšivilkti ir vienu batu (nors ir ne ant tos kojos), o antru "tufliu apsiavus, ginklu rankoje stoti į „glitą“.

Taip apsišarvavusi kuopa greitai atsidūrė užsiėmimų aikštėje ir išsiskleidė kautynių rikiuotėn. Iš užimtos pozicijos atidengus smarkią ugnį (ją vaizdavo energingos skyrininkų ir grandininkų ugnies paleidimo komandos), kuopa pasikėlė atakon ir klaukus „valio!“ nuaidėjo vidūnakčio glūdumoj.

Netrukus, nepaprastomis uniformomis marguojanti, jaunesniojo kurso kariūnų kuopa jau stovėjo gimnastikos salėje, o „Vargelio-Tėvelio“ adjutantantas perskaitė „vidaus netvarkos įsakymą“. Tada solenizantai gerbė šautuvais buože aukštyn, o vėliau turėjo prisistatyti pačiam „Vargeliui-Tėveliui“.



Grižus kuopon, pilniems nepaprastų įspūdžių, pirmojo kurso kariūnams buvo įsakyta per 3 min. atsigulti. Pavėlavusieji, dainuodami „oi, varge, varge...“, klūpojo prieš tos nakties triukšmo kaltininką -- „Vargelį Tėvelį“.

### Kalėdų atostogos.

Besiartinančios linksmos Kalėdų šventės, o svarbiausia -- taip seniai lauktos, daug žadančios atostogos, kėlė mummyse neramumų. Visiems būtų malonu pamiršti kasdieninio gyvenimo ritmą, palikti laikinai Panemunės pašlaitėse prisiglaudusius rausvus Mokyklos rūmus ir gimtojoj pastogėj sėsti prie Kūčių stalo; o vėliau keletą naktų pailsėti vėsioje seklyčioje ar senajam, apsamanojusiu stogu, svirne, kur naktį nesigrumia su miegu kuopos budėtojas, kur prie durų nematai ginkluoto tvarkininko...

Tačiau... dalis turėjome šventėms pasilikti Mokykloje. Ir nepavydėtina atrodė tūlo kariūno fizionomija, kada iš būrio vado rankos išsitraukė mažą popieriuką -- „lieka“...

Kada šimtai išsiblizginusių, gražiai apsitaisusių, baltais diržais jau-nuolių apleido pustuščius mūrus -- mes pasilikusieji (savanoriai ir nelento burto dėka) pradėjome įdomų, mažai panašų darbo metui atostogų gyvenimą. Atlikę tarnybą, laisvu laiku traukdavom į miestą, ilsėjomės pasilikę Mokykloje; turėjome apšiai laiką knygų skaitymui, žaidimams, jodinėjimui. Jaukus kūčių vakaras prabėgo nuoširdžioj kariūniškoj draugi-joj, dalyvaujant Mokyklos budėtojui.

Nepajutome, kaip prabėgo keletas dienų. Stoją darban anksčiau iš atostogų sugrįžusieji kariūnai aspirantai, ir vėl įprasta vaga plaukė gyvenimas.

### 1933 !

Atsisveikindami senuosius, kriziškai nusiteikusius metus ir sutikdami dar nežinomus, skaisčiomis viltimis laukiame 33-sius, kariūnai-aspirantai surengė vakarą-pasilinksminimą. Gražus rinktinių svečių būrys linksminosi originaliai išpuoštoje, jaukiose šviesos varsose paskendusioj salėje; 24 val., dvylikai įspūdingų jazz-band'o akordų sugaudus, nutilusioj salėje pasirodė Mokyklos Viršininkas ir visus svečius ir kariūnus-aspirantus pasveikino Naujųjų Metų proga.

### Žygis į Prienus.

Vasario mėn. 4-os dienos užsiėmimų programon įrašytas, vienos dienos žygis raitomis mus kavaleristus labai nudžiugino. Paaiškėjus gi, kad turėsime pasiekti Prienus, nekantriai laukėme minėtos dienos, kurią išvysime dar daugumos nematytų apylinkių, gražių žiemos vaizdų; dienos kurią praleisime su savo žirgu, pagyvensime tikru kavaleristo gyvenimu.

Ankstų rytą tyliai apleidžiame dar tebemiegančius draugus pėstininkus ir skubame balnoti žirgelių. Šie linksmai nusižvendami sveikina mus. Pagaliau eskadronas išsitiesė žygiui, ir skardi daina nubangavo snieguotomis pašlaitėmis, mirtinai tylinčiais miškeliais.

Keičiame aliūrus, keičiasi įvairūs vaizdai, o laikas nesustabdomai varo laikrodžio rodykles. Tik štai, prieš mus žemai akimis vos apmatoma lyguma, o joje, tarp kalnų ir miškų prisiglaudęs, mažas provincijos miestelis — Prienai. Dainuodami įjojame miestaną, ir būriai kiek nustebusių piliečių sutinka ir atidžiai apžiūri mus.

Prabėgus dveji poilsio valandų, arkliais avižų, o mums „šalto daivinio“ užkandus, vėl sėdome į balnus ir vėl dainomis atsisveikinome, mums atvykus pagyvejusių, miestelį.

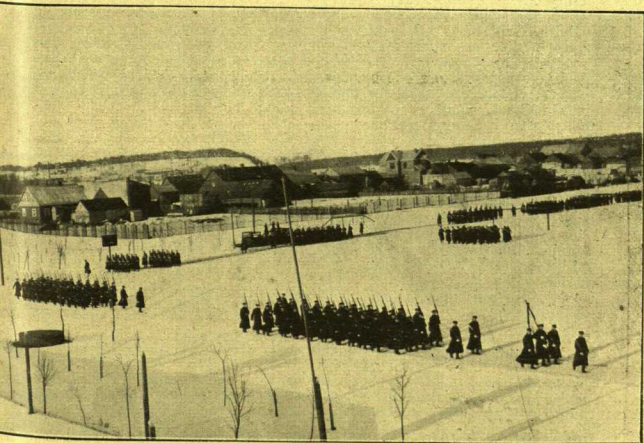
Tamsa jau pradėjo vystyti trumpą žiemos dieną, kai mes toluomoje išvydome laikinosios sostinės žiburius.

Dėkingi vadams už įdomų žygį, išsiskirstėme su viltimi, kad šis dar ne paskutinis.

### Sporto vakaras.

Kariūnų surengtam vasario mėn. 4-os dienos vakare, be eilinio pasilinksminimo, buvo išpildyta ir įdomi sporto programa. Ritmingi, jaunovališku energingumu išpildomi, „laisvi judėsiai“, originalūs, linksmi žaidimai jau pačioje pradžioje suviliojo daugybę gražių akučių, pasigėrėtinais spindinčių skaitlingoje rinktinių svečių draugijoj. Prasidėjusi įrankių gimnastika net kiek jaudino priekinėse eilėse sėdinčias moteris, kai čia pat už trejeto metrų miklus kariūno kūnas drąsiai vyniojosi ant palubėn iškelto turniko, skrido per arklį ar vertėsi šurpulingus „šalto mortale“. Moteriškai tragiškas „ach!“ dažnai sušnabzdėdavo žiūrovų minioje, o rimtesnių numerių išpildymo momentais, ar vieną antrą kartą ka iūnui nelaimingai krintant žemyn (į pagalbon parengtas draugų rankas) — viena kita maža rankytė pridengdavo savo išgąstingai blyksterėjusias akis...

Pasigėrėjimo žvilgsniai išlydėjo pagaliau išžygiuojančius pro duris sportininkus. Po keleto minučių lietuviško valsio bangomis susiūbavo žydinčių jaunimu perpildyta salė.



Mūsų paradas 16 vasario.



## 16-ji Vasario.

Ypatingai nusiteikę sutikome gražų, vėliavomis plevėsuojančių šios dienos rytą. Visi rūpestingai ruošėmės iškilmėms, o pirmojo kurso kariūnai ir kar.-aspirantai priesaikos davimo apeigoms.

Aštuntą val. visos kuopos išsirikiavo aikštėje, o po vėliavos atnešimo ceremonijų vykome įspūdingai dekoruoton salėn pamaldoms. Netrukus karo kapelionas kun. Abraitis išėjo šv. mišioms, ir didingais orkestro akordais subangavo šimtais vyrų pripildyta salė. Visi nepaprastai nusiteikę, visi didžiausiu dėkingumu lenkia prieš Apveizdą savo galvas, o skaisčios 16-jų nepriklausomo gyvenimo metų viltys pasiryžimo ugnimi spindi karių akyse...

Po mišių kapelionas sako gražią prakalbą, kurią baigdamas kviečia visus nepriesiekusius sutvirtinti savo pasiryžimą šv. priesaika. Jaudinantis momentas, kada šimtai rankų pakyla aukštyn, orkestras traukia įspūdingą „Marija, Marija“, o žvalūs jaunuoliai tvirtu balsu kartoja reikšmingus priesaikos žodžius.

Pamaldoms ir priesaikos apeigoms pasibaigus, visi skubame aikštėn. Greitai atvykęs Mokyklos Viršininkas sveikina mus nepaprasta 15-os metų nepriklausomybės sukakties ir duotos priesaikos proga, primindamas, kad sunkią ir atsakingą pareigą uždėjo mums šios dienos apeigos. Taip pat trumpai generolas primena aplinkybes, kurimis karo audrų sukuryje kėlėsi įvairių atėūnų niokiojama mūsų tėvynė, pabrėždamas, kad tik jauni, laisvės troškimu degą mūsų kariuomenės pulkai buvo svarbiausi nepriklausomybės įgyvendinimo faktoriai.

— Nepriklausomybės kovose žuvusiems kariamams ginklu gerbk!...

Vėliau 15-os metų sukaktuvių proga apdovanotiems Mokyklos kariūninkams, kariūnams ir kar.-aspirantams generolas įteikė ordinus ir medalius, o vyresniojo kurso kariūnus pakėlė į aukštesnius laipsnius.

Iškilmės baigėsi paradu. Kadro ir kar.-aspirantų kuopos, kavaleristų ir artileristų būriai gražiai pražygiavo iškilmų maršu. Apie pradžią 11 v. dainuodami gūžime iš aikštės ir pilni nepaprastų įspūžių skirstėmės į kuopas.

Si reikšminga diena buvo pabaigta kariūnų ir kar.-aspirantų surengtu vakaru. Dvidešimtą val. svečiais, kariūnais ir karininkais perpildyta salė staiga nutilo, nes visus užburė hipnotizuojantis pulkininko Zaskevičiaus žvilgsnis. Pulkininkas laikė paskaitą; savo turiningo, imponuojančio kalboj paminėjo nepaprastą šios sukakties reikšmę, trumpai, be galo vaizdingai peržvelgė išeitęs mūsų tautos kryžiaus kelius, nuveiktus darbus, kančias ir laimėjimus. Baigdamas kvietė mus jaunuosius į darbą mūsų daug kentėjusios Tėvynės labui, nes mes esame atsakingi už šiuos laikus. Mes kariai turime būti gražiais tėvynės gynėjų pavyzdžiais, mūsų pilkasis munduras privalo dar artimesnis būti Lietuvos visuomenei, kad kiekvienas apie mus pasakytų: „Štai vyras, kuris stropiai budi šalies nepriklausomybės sargyboje“.

Nejučiomis prabėgo valanda. Po paskaitos ėjo deklamacijos, smuikų solo, jazz-bando lietuviškų dainų poupuris, choras. Visa buvo pritaikyta šios didžios šventės nuotaikai, visa sklandžiai pavyko. Svečiai atrodė patenkinti, buvo sužavėti nuoširdžios, patrijotiškos nuotaikos, ir ne vienas isitikino, kad P. L. P. Karo Mokykla — iš tikrųjų yra didelė tėvynės meilės mokykla.

Pasilinksminimas baigėsi 1 val., nes mūs laukė šioji kasdieninio darbo diena.

## Konkūrai.

Sekmadieniais, grįžus iš pamaldų, tarp 12—14 val. Mokyklos manieže įvyksta konkūrai, kuriuose dalyvauja Mokyklos kavalerijos kariūninkai, kariūnai ir kariūnai-aspirantai kavaleristai. Konkūrų žiūrėti susirenka Mokyklos kariūninkų šeimos, kartais atvyksta karininkų iš gusarų pulko ir šiaip svečių iš miesto.

**„Kariūno“ straipsniai užsienio kariškuose laikraščiuose.**

Š. m. sausio mėn. 5-os dienos „Latvijas Kareivis“ 4 (3780) Nr. idėjo plačią santrauką kariūno Namajūno straipsnio „Kariškojo tautos auklėjimo problema“, tilpusio 2-me „Kariūno“ numeryje.



Džon—Ru.

### Ryto daina.

Dreba kinkos Justui, Jonui:  
Šautuv's nevalytas,  
Virpa striukas Julijonas —  
Nagas nekarpytas.  
Štai draugs Aviža Jokimas  
Skubiai siuva sągą,  
Durtuvu krapšto Laurynas  
Juodą savo nagą.  
Viens spintelėj dėsto daiktus,  
Kitas tempia kaldrą.  
Čia, brolyti, tau ne baikos —  
Vis ant tavo sprando!  
Vėl, žiūrėk, Kaziuks raudonas,  
Tas ištempta lūpa,  
Pliekia savo lovos šonus,  
Keldams dulkių rūką.  
Arba vėl anas draugužis,  
Tas kurs myl' Agniešką —  
Po palove susirangęs  
Vieno tuflio ieško.  
Draugas draugui tiesia ranką  
Vos tik švint dienele.  
Viktors veržia, kaip baranką,  
„Mūčelninką“ pilvelį.  
Ir taip slenka „ščyros“ dienos,  
Tartum debesėliai,  
Vis mums smagios, linksmos, mielos —  
Valio, kariūnėliai!



## Pavojus...

Kad visas žmogaus gyvenimas susideda iš pavojų — manau neužginčysit. Tai tiesa ir baigta! Žinoma ir tas, kad prieš kiekvieną pavojų dreba kinkos... Tai dvi aksiomos. Štai, kad ir mūsų „pavojus“. Guli sau Laurynas pagalvę apsikabinęs ir saldžiai sapnuoja... Niurzgia pro dantis!

— Maryte... puppyte... — Viena ranka taip meiliai glosto pagalvio vos naujai pakeista užvalkalą. Girgžda užvalkalėlis stiprios Lauryno rankos glostomas ir kažkaip bedvasiai šnabžda:

— Pus..... gal..... vi.....

Laurynas nieko nejaučia. Seilių žliūgys vilgo jo raudonus skruostus. Pagalvėlis įprastu tonu varo tolyn:

— Pus.... gal... vi, kokia ten pu-py-tė...

Tik staiga bausis triukšmas:

-- Pavojus! Pavojus! — rėkia visa gerkle akinijuotas tvarkinys.

— Pavooojus! Pavojus!!! Tann... Talan — talan—talan.... — skamba ir barška visos triukšmo priemonės. Visi, kaip iš ugnies iššokę.

— Justai, duok diržą, kam paėmeil!

— Bėk, praleisk! — rėkia įkaitęs Mikas.

— Velniop nuo kelio!

— Dek šviesą, ko ten snaudil!

Į kazematą įbėga uždusęs storasis „Untė“ (taip tarmiškai vadina draugai Antaną) ir visu savo plačiuoju delnu mauna į elektros išjungėją. Tas, žinoma, smūgi išlaiko. Kazemate šviesu. Visur kaip skruzdėlyne. Tik aunas, tik segas — rodo, lyg namai degtų...

Laurynas ramiai vartosi lovoje akis išvertęs ir žiūri, kaip vilkas į avį.

— Kelk, pavooojus! — surinka „Untė“.

— Kelk! Ko guli, kelk! — nždusęs pakartoja kitas. Laurynas dar nieko nesupranta. Nedrąsiai slenka iš lovos.

— Jurgi, patąsyk Lauryną, matai, kad jis dar nenubudo!

— Cha-cha-cha! — kažkas nusikvatojo.

„Untė“ tuojuos įkibo į Lauryno pečius ir storų balsu paleido savo kakarinę:

— Kellllk, pavojus! Pavooojus! — šaukė, kaip veršis, nutrūkes nuo kaimenės. Laurynas, kaip į vandenį įmestas, pašoko:

— Kassss?... Kurrr?..

— Pavojus!

— Pa-pa-pa-vo-jus...—kartojo susijaudinęs.— Kas užpuolė? Kas?..

— Galva medine, greičiau stok į rikiuotę! — šaukė ant jo „Untė“.

Na ir ištįsė draugai virpanti, kaip jaunutį medelį, Lauryną. Stovi vargšas baltutėlis, kaip angelas, tarp savo draugų ir dreba. Draugai juokias.

— Lauryne, juk tu be kelnių!

— Be švarko!

— O šautuvas kur? — šaukia viršila.

— Bėk greičiau! Ligiuk! Ramiai! Deši-nėn! Žengte-marš!

Visi patenkinti išūžėm iš kuopos. Kuo greičiausiai skukam į rinkimosi vietą. Mėnulis linsmai šypsos. Begėdės žvaigždės mirkčioja. Pusiaukely pasiveja Laurynas.

— Tamsta, leitenante, leiskit stot rtkiuotėn!

— Stok! stok!

Įbėga vargšas į rikiuotę ir mauna žąsies žingsniu pirmyn.

— Kariūnas, kadėl taip šlubuoji? — kiek vėliau klausia kuopos vadas Lauryną.

— Tamsta ma-ma-jore, batus ne ant tos kojos apsimočiau...

— Cha-cha-cha! — juoku netverdama suprunkštė pusė kuopos.

O kur šovininė?

— Pa-pa-pa-pa-mir-šau!

— Chi-chi-chi! — nusikvatojo kuopos „sopranas“.

Visi susirinkom. Mes pirmieji. Valio! Pavojus praėjo. Kuopa žygiuoja namo. Kuopos „kantaras“ užveda dainą:

— Draugužžži, reiks apsiginkluoti...

Darni tenorų ir bosų sufartinė nuaidi toli... už debesų...

\*

Tepiau dirželį

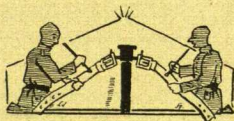
Per savaitėlę,

Kad sulaukus subatėlės

Pas Mokyklos dežurėlį

Nebūt gėdos.

} 2 kart.





## Dienos maršas.

Kuopa priešpiečiams rikiuok!  
 Po penkis išsiskaičiuok!  
 O paskui į valgyklą — į valgyklą žygiuok.  
 Marš, marš prie dalyko!  
 Papildyt pilvelį dyką,  
 Marš, marš pirmyn!

Košę, kotlietus naikink,  
 Bet skubėdams neužsprink,  
 O paskui iš valgyklos — iš valgyklos žygiuok.  
 Marš, marš, kuopos renkas,  
 Ciupk šautuvą tuoj į rankas,  
 Marš, marš pirmyn!

Skyriais, grandimis skaičiuok!  
 Ir į kalną manevruok!  
 Po pusynus imk vartytis — vartytis imk.  
 Marš, marš priešo linkui!  
 Grioviai, fortai čia aplinkui —  
 Marš, marš pirmyn!

-----

Baigias laiks dviejų „adynų“ —  
 Jaučias kvapas karštų blynų,  
 Tad namo blynų linkui — blynų link žygiuok.  
 „Marš, marš!“ — blynų kvapas  
 Linksmi šneka skilviui, vapa:  
 „Marš, marš pirmyn!..“

Redaguoja jaun. ltn. Urbanavičius.  
 Leidžia P. L. P. Karo Mokyklos kariūnų klubo fondas.

P. p. karininkai maloniai kviečiami prenumeruoti ir remti rašt. is  
 idomų, iliustruotą „Kariūną“. Medžiagą 4 Nr. siūsti iki balandžio mėn.  
 1 d. Taktikos uždavinys ir nagrinėjimas bus talpinami kiekvienam  
 numėryje. Dalių karininkų bibliotekų vedėjai maloniai prašomi pasiū-  
 lyti užsiprenumeruoti „Kariūną“ p. p. karininkams, užprenumeruoti  
 karininkų ir puskarininkų ramovėms.

Kaina: 1933 m. 5 lit. 1 ir 2 Nr. Nr. — 2 litai. Atskiras num. — 1 litas.

Jau XV metai gyvuoja

## „KARYS“

Kas tik vieną „Kario“ numerį gavo pamatyti, tas jau niekad nebesiskyrė su „Kariu“, nes „Karys“ yra įdomus, pigus ir gausiai iliustruotas savaitinis karių laikraštis. Kaina: 12 mėn. — 8 lit. 6 mėn. — 4 lt., 3 mėn. — 2 lt., 1 mėn. — 1 lt.

Adr.: Kaunas, Nepriklausomybės aikštė „Karys“.

Visų laipsnių kariai, atsargos kariai, šauliai, moksleiviai ir visi, kam įdomus yra Karo Mokyklos auklėtinių gyvenimas, jų idealai, darbai ir pasiryžimai—skaito kas du mėn. išeinantį iliustruotą P.L.P. Karo Mokyklos karių laikraštį

## „Kariūna“

Įvestas taktikos uždavinių nagrinėjimo skyrius įdomus ir reikalingas visiems būsimiems būrių vadams. Be abejonės, tai bus naudinga ir mūsų kariuomenės dalių puskarininkiams. Šeši gražūs „Kariūno“ sąsiuviniai — tik penki litai.



Kaina 1— Lt.